

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, hrvatski nedelje in praznike.
Inserati: do 9 peti vrsta 1 D, od 20—15 peti vrsta 1 D 50 p, večji inserati peti vrsta 2 D; notice, poslo, izjave, reklame, predikci peti vrsta 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 304.
Dopolne sprejema le podpisane in zadošene frankovane.
Rekopisov se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2-60.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	D 90—	celoletno	D 156—
polletno	45—	polletno	78—
3 mesečno	22-50	3 mesečno	39—
1	7-50	1	13—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Hrvatsko vprašanje.

(Iz primorskih krogov.)

Nočemo raziskovati, kdo je za kriv današnje ostrino hrvatskega vprašanja, kajti kot načelni nacionalisti smatramo za svojo dolžnost, da hrvatsko vprašanje obstoja in da ga je treba likvidirati.

Rešiti pa ga je treba v interesu države, v interesu naših neodrešenih bratov in zato mora biti v tem pogledu vsaka naša potrebna popustljivost utemeljena in premišljena in nikakor ne sentimentalno do broščena. Skratka: nismo za vsako rešitev hrvatskega vprašanja, temveč le za ono, ki podkreplja nacionalno nalogo naše države.

Čutimo za potrebno, da to poudarimo, ker pri nas manjka načelne politike in ker kot mlad narod radi prehajamo iz ekstreme v ekstrem. Toda zlata je srednja pot in po njej uravnajmo tudi hrvatsko vprašanje.

Dasi radi priznavamo, da ima Hrvatska kot zemlja z lepo zgodovino svoje posebnosti, katere je treba na vsak način upoštevati, vendar pa mislimo, da ne leži ostrina hrvatskega vprašanja niti v historičnih, niti v krajevnih posebnostih, temveč v osebnostih. Tudi Dalmacija ima svoje posebnosti, tudi Dalmacija ima svojo zelo slavno zgodovino, tudi Dalmacija je hrvatska zemlja in vendar ne pozna Dalmacija hrvatskega vprašanja, kakor ne pozna Slovenija slovenskega.

Mislimo, da se prav nič ne moremo, če razločimo pasivnost Dalmacije v boju za hrvatstvo s tem, ker je Dalmacija vzorno jugoslovensko zavedna. Bližnja Italijanov, sveže nasilje tuja je v Dalmaciji prav tako kot Sloveniji skovalo zavest, da propademo, če nismo ujedinjeni v enotni in močni državi. Ta zavest je ultima ratio patrijotov in zaradi nje ni akutno vprašanje hrvatstva. Najprej treba ujediniti vse, najprej je treba rešiti podjarmljene, najprej je treba zagotoviti obstoj naše države, ki je predpogoj naše svobode, najprej je treba rešiti to kardinalno zunanje vprašanje — potem pride šele rešitev notranjih vprašanj. Zato Dalmatinci, dasi dobri Hrvati, vendarle hočejo najprej izvedbo jugoslovenskega programa, ker je v njem tudi zapodena rešitev hrvatskega vprašanja.

S tem pa nam je dana platforma za rešitev hrvatskega vprašanja. Pripustiti moramo prav vse koncepcije hrvatstvu, če vemo, da bo s tem okrepljeno jugoslovenstvo. Ali z drugimi besedami. Hrvatom, ki imajo srce za naše neodrešene brate, njim vse pravice, zakaj pravice bodo porabile le v to, da okrepe našo državo. Onim pa, ki so brez ljubezni do bratov tam preko, njim pa nobenih pravic, zakaj pravico bodo izkoristili le v rovarjenje proti državi. Kakor ne ljubijo najbolj preganjanih rojakov, tako tudi ne ljubijo države. In v Zagrebu je dosti takih, ki sovražijo nas in našo državo.

Ljubezen do neodrešenih bratov je preizkusni kamen za patrijote. Kdor se kaže kot tak, s tem delamo sporazum, komur moramo odreči časten naslov patrijota, s tem tudi ne sklepajmo sporazuma. Kaj nam koristi, ako danes sklenemo sporazum, ko bo pa jutri neljubeče srce odkrilo nove vzroke boja. Dosegli bomo le, da slabimo sebe, mesto da se krepimo. Ljubezen je preizkusni kamen patrijotizma in ne strankarska pripadnost. Eden največjih grehov je, da se je to mestoma pozabilo na Hrvatskem.

Dasi pa je hrvatsko vprašanje nad vse ostro, pa vendar ne trdimo, da bi bila Hrvatska brez patrijotov. Nasprotno. Vemo in prepričani smo, da so na Hrvatskem za pravi, nesebični in požrtvovalni patrijotizem tla prav tako ugodna, kakor kje drugje. Toda treba je iti med ljudi ter poiskati in vzgojiti patrijote. Predvsem pa si je potreba pridobiti zaupanje ljudstva in ker tega nismo poizkusili je glavni vzrok, da danes sploh obstoja hrvatsko vprašanje.

Začnimo pri sebi s patrijotsko politiko, to je delamo le za celoto, za državo. Uveljavimo najprej pri sebi, da je prvo domovina in nesebična služba njej in potem šele stranka in tudi na Hrvatskem se bodo skoro pojavili patrijoti.

Vzglede mičejo, dejanja prepričujejo. To uvažujmo in skoro se bomo znašli pod enim krovom patrijotov vse države in — hrvatsko vprašanje se bo dalo rešiti z lahkoto.

Toda predpogoj je — delo za neodrešene brate!

Dr. Lad. Lajovic.

Nova Nemčija.

Audiat et altera pars.

V številki 17./18 Njive je priobčil neki g. Bužanec pod naslovom Nova Nemčija pod napad na pisatelja Hermana Wendla. Z veliko gestu široko informiranosti govori pisec o kvalitetah in namenih Wendlovih, pa gotovo ni čital od njega ničesar, o njem pa mogoče petvrstne časopisne novice z njegovega potovanja. Ta napad je takšen, da mora žaliti ne le osebnost Wendlovo prijatelje, marveč vsakogar, ki je n. pr. pošteno čital njegovo lansko leto iz slovo »Aus dem südslavischen Risorgimento«.

Pisčeva podtikavanja nemško-jugoslovenskemu društvu pobija najlepše program tega društva, ki ga v naslednjem ekscerpim: »Sovraštvo med narodi se je moglo v zadnjih žalostnih letih pač samo zato tako razpasti, ker ni noben narod poznal drugega; ker ni nihče nosil v srcu resnične slike svojega sosesa, zato je bil vsak dostopen prirojenim fotografijam.«

Predpogoj notranje evropske vpostavitve je torej razširjenje resničnega poznanja narodov med seboj.

K narodom, ki smo jih Nemci, dasi so naši skoro neposredni sosesi, je, najmanj poznali, spadajo Jugoslovenci. Svobodni tvorijo danes svojo državo, ki bo igrala politično, gospodarsko in kulturno vlogo v razvoju jugovzhodne Evrope.

Namen našega društva je seznanjati svoje člane potom predavanj in s publikacijami z narodom jugoslovenskim, z njegovo vrednostjo in npravjo, z njegovo kulturo in zgodovino.

Politično ima naše društvo en sam namen, da doprinašamo s tem, da vzbudimo pravo razumevanje tega naroda, z naše strani svoj obulob k sporazumu vseh narodov. Ne pagiramo kake »jugoslovenske orientacije«. Veselo bomo pozdravili vsakogar, ki v istem pravcu deluje za spoznavanje kakega drugega naroda.

Frankfurt a/M. 18. 5. 1921.

To je prvi korak tega društva v javnost. Odločen in jasen je ta nastop, na vse strani se je odkrito ozrl, ki ga je insceniral. Njegov pro-

gram je našel razumevanje v širokih krogih nemškega razumnštva, saj so v društvenem odboru znatne nemške glave kot n. pr. nemški poslanik v Beogradu dr. v. Keller, nemški zunanji minister n. r. dr. Köster, eden najslavnejših mladih nemških pisateljev dr. Paquet, univerzitetni profesor in drugi.

Živahno društveno življenje kaže, da društveni odbor ni voljan ostati mirno ob tiskanem programu, ampak da mu je uresničenje tega programa resno na srcu.

Navedeni program pa ne kaže samo ciljev in hotenja nemško-jugosl. društva, ampak nam podaja Wendla z vsem ozadjem. Njegov socijalistični (pacifistični) svetovni nazor ga vodi k delu, kot ga označuje v drugem odstavku program n. j. d. in iz tega njegovega pričanja se da razumeti njegovo toplotno udeleževanje.

G. Bužanec bo težko razumel, ker se mi zdi, da je mnenja, da je gorilno pero, cilj in uspeh dela le denar (Bazinjevo potovanje); odtod tudi te nizke insinacije. Svetoval bi mu, naj se ravna po svojem receptu; naj se začne pečati pobliže — recimo — z nemškimi razmerami, si pridobi žurnalistični monopol, pa mu zraste nado — na poslaniško mesto v Berlinu.

Ugotavljam, g. Bužanec, da je bilo poslaniško mesto v Beogradu Hermanu Wendlu ponudeno, da je je pa odklonil. Česar anonimni Bužanec seveda ne bo razumel. Dalje identifikira g. Bužanec današnje Nemčijo s Stinesom. Seveda mož ne ve, da je velikanska razdalja med Stinesovo skupino in pa med večinskimi socialisti. Enega najidealnejših delavcev, desetletnega aktivnega politika in poslanca večinskih socialistov Hermana Wendla si upa — po ovinku sicer — nazivati Stinesovega agenta.

Vzemite v roko »Reichspost« št. 133 z dne 22. 5. 1921 in čitajte tam članek »Kulissenschieber in Südslavien« napisal je ta članek univ. profesor dr. Hudal, ki piše med drugim o Wendlu:

»Po polomu makedonske fronte sem zvedel iz pogovorov z bolgar-

skimi častniki o velikem političnem vplivu osebnosti, ki je bila psmoladi širšim krogom poznana samo iz protibolgarskih člankov v berlinskem »Vorwärtsu«. Med tem ko so socialisti izpodkopavali tla domovini in armadi, je Hermann Wendel, komisar za inozemstvo naše socialne demokracije s svojo zahtevo po rešitvi makedonskega vprašanja v srbskem smislu, omajal zvestobo Bolgarije. Prvemu večjemu delu Wendela »Vprašanje jugovzhodne Evrope«, ki obravnava celo jugoslovensko vprašanje v esejistični obliki, sledili ste dve nadaljni knjigi, ki obravnavate balkanski problem s politične in kulturne strani na oduševljen način v srbskem smislu. »Aus dem südslavischen Risorgimento« »Vom Marburg bis Montenegro«.

S citiranim člankom ostrega političnega nasprotnika hočem le ugotoviti stališče Wendlovo v lastni stranki in pa v očeh političnih nasprotnikov. Ni govora o kakem osebnem napadu, nasproti si stojijo pričanja mož. Wendlovi politični nasprotniki, ki poznajo njegovo delovanje v nemškem državnem zboru od leta 1912 dalje — omenim naj da je bil Wendel najmlajši član tega parlamenta (26 let star) — vedo, da je bil Wendel vedno prvi, ki se je oglašil, kadar je videl krivico. Niso pozabili njegovih odločnih nastopov o priliki glasovanja o zakonu radi razlastitve Poljakov v Vzhodni Pruski; njegove ostre interpelacije o priliki deportacije Armencev v Mali Aziji po Mladoturkih — afera, ki je zavlevala na stotisoče armenskih življenj in ki je bila nekako likvidirana z umorom Talat paše povzročitelja teh pomorov — v Berlinu po nekem Armencu, in njegova zahteva, da Nemčija intervenira pri turški vladi v tej zadevi. Sledeča konverzacija med turško in nemško vlado, je Wendlovo delo. Wendel se je lotil dalje proučevanja makedonskega vprašanja preštudiral je srbsko literaturo, (Cvijića, etc.) bolgarsko (Iširkovo in dr.) sam se je napotil v Makedonijo in nastopil nato tisto, osrednjim velesilam tako mučno poselemiko z bolgarskim poslanikom v Berlinu Rizovim.

Wendel si je s svojim delovanjem nakopal policijsko nadzorstvo, ki se je posebno poostriilo po njegovi

Joseph Bédier: Tristan in Izolda.

Roman.

Četrto poglavje.

NAPOJ LJUBEZNI.

Nein, ez was nîht mit wîne,
doch ez in glich waere,
es war diu wernde swære
diu endelose herzenôt,
von der sie beide lagen tót.
Gottfried von Strassburg.

Ko se je približal čas, da izroči Izoto kurawaliskim vitezom, je nabrala njena mati različnih zelišč, cvetlice in korenin, jih zmešala v vino ter je zavarila močan napoj. Z modrostjo in čarovniško umetnostjo ga je ustvarila, ga zila v stekleničico ter je rekla tajno Brangeni:

»Otrok moj, spremljala boš Izoto v deželo kralja Markeja, saj jo ljubiš v zvesti ljubezni. Vzemi to steklenico in zapomni si moje besede! Skrij steklenico, da je ne zagleda nobeno oko in se ji ne približa nobena ustnica. Ko pa pride poročna noč in trenutek, ko ostane neta poročena sama, zlij to zeliščno vino v čašo ter jo ponudi kralju Markeju in kraljici Izoti, da jo izpijeta skupaj. Pazi, otrok moj, da izpijeta to vino sama! Zakaj taka je njegova moč: oni, ki ga izpijeta skupaj, so zvezani v ljubezni z vsemi svojimi čutili in z vsemi svojimi mislimi, za vedno, v življenju in smrti.«

Brangena je obljubila kraljici, da bo ravnala po njeni volji.

Ladja je rezala morsk gladino in odvajala Izoto. Čim bolj pa se je oddaljevala od irske obali, tem žalostnejša je postajala devica. Pod šotorom, kjer je ostala z Brangeno, svojo služabnico, sama, je jokala v mislih na svojo domovino.

Kam jo peljejo ti tuji? H komu? V kakšno usodo?

Ko se ji je približal Tristan in ji hotel govoriti z nežnimi besedami, je planila pokonci, ga pahnila nazaj in sovraštvo je kipele v njenem srcu. Prišel je bil zapeljivec, Morholtov morilec, da jo z zvijačo iztrga materi in deželi; a ne smatra je za vredno, da jo obdrži zase, nego jo pelje domov kot plen preko morja v sovražno deželo!

»Jaz bednica!« je dejala; »prokleto hodi morje, ki me nosi! Rajša bi umrla v deželi, v kateri sem se narodila, kakor da živim ond! ...«

Nekega dne so plesli vetrovi in jadra so visela mehko ob jamborju. Tristan je pristal na nekem otoku, in naveličani morja, so šli vitezi in nor-narji na kopno. Izota je z neiskušeno mlado služabnico ostala sama na ladji.

Tristan se je približal kraljici in je skušal njeno srce pomiriti. Solnce je pripekalo, in ker sta bila žejna, sta zahtevala pijače. Deklece je iskalo kakršnokoli pijačo in je našla posodo, ki jo je Brangini zaupala Izotina mati.

»Našla sem vina!« jima je zaklicala. Ah, pa ni bilo vino, bila je strast, bila je trpka radost in beda brez konca, bila je smrt.

Deklece je natočilo vrček ter ga ponudila svoji gospe. V dolgih požir-

kih je pila Izota in ga nato ponudila Tristanu, ki ga je izpraznil.

V tem hipu je vetropila Brangena in je videla, kako se gledata molče, zbegana, zamišljena. Videla je pred njima skoraj prezno posodo in čašo. Vzela je posodo, tekla z njo na krmo, jo zaludila v valove ter javkala:

»Jaz nesrečnica! Proklet bodi dan, ko sem bila rojena, in proklet dan, ko sem stopila na to ladjo! Izota, moja prijateljica, — Tristan: bila je vajina smrt, ki sta jo pila!«

Znova je plula ladja proti Tintagalu. Tristanu se je zdelo, kakor da poganja divja robida z ostrimi trni in dišočimi cvetovi svoje korenine v kri njegovega srca ter da priklepa z modrimi bvičicami na lepo Izotino telo njegovo telo. vse njegova misli in vse njegovo hrepenenje. In razmišljal je: Andrej, Denovalin, Ganelon in Gondoin, vi lopovi, ki ste obkolili, da težim po deželi kralja Markeja, ah, mnogo slabši sem in ni njegova dežela, po kateri hrepenim! Dragi stric, ki ste me ljubili siroto, še predno ste spoznali v meni kri svoje sestre Blancheffleur, ki ste v svoji nežnosti jokali nad mano, ko so me vaše roke nesle na barko brez vesla in jadra, dragi stric, čemu niste že prvega dne zapodili k vam zabodelega otroka, ki je prišel, da vas izda? Ah, kam vendar mislim! Izota je vaša žena, in jaz sem vaš vazal. Izota je vaša žena, in jaz sem vaš sin. Izota je vaša žena in mene ne more ljubiti.

Izota ga je ljubila, a sovražiti bi ga hotela vendarle. Mar je ni sramotila?

ni odklonil? Sovražiti ga je hotela, a ni mogla; neka vdanost je gorela v njenem srcu, bolestnejša kakor mržnja.

S strahom ju je opazovala Brangena in je trpela pač še krutjše muke; zakaj le ona je vedela, kakšno nesrečo je zakrivila. Dva dni je prisluškovala in videla, da zavračata vsakršno hrano, vsakršno pijačo in vsakršno okrepilo; videla je, da se iščeta kakor dva slepca, ki stopata z iztegnjenimi rokami drug k drugemu, nesrečna, ako ločena kopnita drug po drugem, a še nesrečnejša, kadar v družbi trepetčeta pred grozo prvega priznanja.

Tretjega dne je Tristan stopil k šotoru, zgrajenemu na krovu, kjer je sedela Izota. Videla ga je prihajati in ponižno mu je dejala:

»Vstopite, gospod!«
»Kraljica, je dajal Tristan, čemu ste mi rekli gospod? Mar nisem vaš podanik, vaš vazal, da vas častim, vam služim in vas ljubim kot svojo kraljico in gospe?«

Izota je odgovorila:
»Ne, saj veš, da si ti moj gospod in mojster! Veš, da tvoja moč vlada z menoj in da sem tvoja sužnja! Ah! zakaj nisem takrat pustila, da se razbolé raje hirajočega strunarja? Zakaj nisem pustila, da pogine zmagalet pozvojev med bičjem barja? Zakaj nisem pustila, da pada že dvignjeni meč nanj, ki je ležal v kopeli? Gorjo mi! Takrat nisem vedela kar vem danes!«

»Izota, kaj veste danes? Kaj vas muči?«

»Ah, vse me muči, kar vam in ker vidim. Nebo me muči in to morje in moje telo in moje življenje!«

Oprija se je z roko ob Tristanovo ramo, solze so zasenčile blek njenih oči in njene ustnice so drhtele.

Ponovil je: »Kaj vas muči, prijateljica?«

Odgovorila je: »Ljubezen do vas.«
Toda je položil svoje ustnice na njene.

Ko pa sta tako prvič uživala eno radost ljubezni, je zakricala Brangena, ki ju je opazovala ter se je z razprostrtimi rokami ter z objokanim obrazom vrgla njima pred noge:

»Nesrečnica, stojta in vrnita se, če še ni prekasno! Ali ne, s te poti ni vrnitve; že vaju trga moč ljubezni s seboj, in nikoli več ne bosta uživala nobene radosti brez bolečih. Zeliščno vino je, ki se je vaju polastil, napoj ljubezni, ki mi ga je zaupala vaša mati. Samo kralj Marke naj bi ga pil z vami; toda zli duh se je igral z nami tremi, in vidva sta čašo izpraznila. Tristan prijatelj moj, Izota, prijateljica moja, v pokoro za slabo varstvo, ki sem ga vršila, dajem vama svoje telo in svoje življenje; zakaj le po moji krivdi sta bila iz nesrečnosne čaše ljubezen in smrt!«

Tristan je dejal: »Pa naj torej pride smrt!«

In ko je padel večer, sta se izgubila na ladji, ki je plula nevezdržno proti deželi kralja Markeja, za večno priklenjena drug na drugega, na lju-bezen.

(Dalje prti.)

vem govoru v nemškem državnem zboru o Srbiji. O tem govoru vedno povedati največ tisti Srbi, ki so ga s solzami v očeh čitali v prognanstvu na Kriju in drugod, češ vendar med Nemci pošteni, ki nas pozna in zastavi za nas svojo lastno besedo. Zato pravim:

Sovjetski militarizem.

V komunističnih listih smo čitali že dni poročila iz Moskve o vseslovenskem sovjetskem kongresu, na katerem je bila sprejeta prav militaristična resolucija, ki pravi uvodoma, da kongres potrjuje, da želi sovjetska republika živeti v miru z vsemi narodi. Potem se glaslo določno:

»Kongres odobrava vsa prizadevanja, ki jih je sovjetska vlada storila, da obvaruje prvo delavsko republiko na svetu pred novimi vojnami, ker stremljamo po miru in delu. Kongres odobrava izvršeno znižanje vojske in z indigiranjem zavrača izmišljene laži, da pripravljajo sovjetska vlada napade na svoje sosedje, pred vsem na Poljsko. Na žalost, sovjetska vlada še nima jamstva za svojo nedotakljivost. Protirevolucionarji pripravljajo in delajo napade na republiko, Romunija ni hotela proglasiti svoje nevtralnosti, napadi raznih band iz Poljske, Romunije, Finske, iz Japonske kažejo jasno znamenja sovražnosti. Vselej tega mora biti sovjetska vlada, vstrajajoč pri svoji politiki, ki išče miru in gospodarskih dogovorov ter normalnih mednarodnih odnošajev, pripravljena, da odbije z orožjem vsak napad na svojo nedotakljivost in na neodvisnost svojega teritorija. Čeprav se je znižala rdeča vojska, morajo vendar vlada in vsi sovjetski organi poskrbeti, da se ojači in izboljša materialno in tehnično, ter se del tako zagotovi največja bojna sposobnost. Kongres izraža voljo delavskih mas, da sprejmejo vse žrtve, ki so potrebne za vzdrževanje in izpopolnjevanje rdeče vojske, odobrava tesno vez, ki se je realizirala med sovjeti in vojaškimi enotami, vabi ekonomske organe, da preskrbe vojno industrijo z materialom in potrebnimi močmi ter zahteva izpopolnjevanje vojaških šol. Kongres upa končno, da gospodarski napredek zagotovi ruski mornarici možnost, da bo vršila v popolnem redu svojo službo, ki tvori obrambo in varstvo obrežja sovjetske republike.«

Kaj so nam vse napovedovali! Enakost, mir, odpravo militarizma. Posebno slednje so radi slišali po vseh deželah, saj je militarizem strašno divjal čez leta po Evropi. Sentimentalci in naiivci so sklepali, da se razlije mirno stremenje iz sovjotov po vsej semji, da nastopi razoroženje in na-

Wendla se pri nas premalo cenil, ker se ga premalo pozna.

A kdor ga ne pozna temeljito in vsestransko, nima pravice o njem govoriti, še manj pa o njem soditi, soditi tako, kakor slepec o barvah.

poči doba splošnega mira in reda, enakosti in bratstva med narodi. Ali vse lepe mirovne in enakostne napovedi so bile le prazne fraze. Kmalo se je razkrilo, da novi proroki ne zastopajo v resnici nikakršne tendence, ki bi iskale splošni človeški blagor, marveč da so teroristi najhujše vrste. V ospredje so stopila njihova nasilstva, da jih je mogoče širni svet spoznati. Nasilstva so končno tudi odredila svojo moč in veliki preobraževalci sveta so se morali začeti vračati k starim življenjskim metodam. Sedaj pa naj vsakdo pazno prečita gori navedeno resolucijo, da bo videl, kak militarizem preveva sovjetske izvoličarje! Ali se v vojaškem oziru kaj razlikuje sovjetska republika od drugih držav? Nič. Ravno tako kakor druge ima močno armado, katero hoče držati v polni bojni sposobnosti napram notranjim in zunanjim svojim nasprotnikom, od delavcev zahteva, da vrše vso svojo vojaško dolžnost in tudi vojaške šole naj se izpopolnijo. Preskrbljena mora biti z vsem tudi mornarica, da se ne bo krhala njena varnostna in obrambna obrežna služba. Torej nobene razlike med sovjetsko republiko in drugimi državami, katere zmerjajo, da so prežete militarizma.

In tak sovjetski pojav militarizma sredi strašnega umiranja bednega ruskega ljudstva! Štockholmska »Svenska Dagbladet« poroča, da je ekspozent ruske vlade ravnatelj Kilbon kupil te dni v Nemčiji na račun svoje vlade tristo sto ročnih granat. Tudi na Švedskem in Danskem ter še drugodi so nakupili komunisti raznega orožja. Torej orožje mesto moka! Ali je to zločinstvo ali ni?

Varstvo mora imeti vsaka država. Kako potrebno je bilo na primer vojaško varstvo Češkoslovaške in Jugoslavije napram Karlovcem puči! Potrebno je varstvo sedaj vedno bolj proti sovjetskemu militarizmu. In prav ta sovjetski militarizem je bil doslej in hoče biti tudi v bodoče mnogo kriv na tem, da srednjeevropske države ne morejo znižati števila svojega vojaštva. Potrebno varstvo pa potrebuje vsaka država in tako tudi sovjetska, ki je s svojo novoletno moskovsko resolucijo stopila očitno med »militaristične« države.

zunanje politike pa je izjavil, da vlada Nove Bolgarske lojalno izpolnjuje pogoje mirovne pogodbe, da hoče v prijateljstvu in miru živeti s sosednimi državami. S posebnim naglasom pa je omenjal ustanovitev balkanske federacije.

VELIKA KRIZA V ČEŠKO-SLOVAŠKI ŽELEZNI INDUSTRIJI.

— Moravska Ostrava, 19. jan. (Izv.) Vsled naraščajočega kurza češke krome je nastala v težki železni industriji kriza, oziroma stagnacija. Razne velike tovarne in li-varne železa so prisiljene odpustiti delavstvo. Vlada velika brezposelnost. Tovarne lokomotiv in železniških vozov pri Moravski Ostravi so večeraj odpustile 320 delavcev. Železne tovarne v Vitkovicih so poslale na dopust 5000 delavcev. Kriza v kovinski industriji je zadobila katastrofalni značaj.

Gospodarska konferenca v Genovi.

Jugoslovenska delegacija.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Kakor je bilo javljeno, je italijanski zunanji minister Della Toretta poslal naši vladi uradno vabilo za udeležitev gospodarske in finančne konference v Genovi. Konferenca prične 8. marca. Z ozirom na to se je v znanjem ministristvu osnovala posebna komisija, ki bo zbrala vse gospodarske in finančne materialje. Jugoslovenska delegacija predloži potem ta material konferenci iz trgovskih, gospodarskih in finančnih strokovnjakov. Dnevno časopisje bo komisija povabila, da se po svojih zastopnikih - novinarjih udeleži te konference.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Kakor izve vaš dopisnik, nameravajo oditi na genovsko konferenco ministrski predsednik Nikola Pašić ter ministri dr. Marinković in dr. Kumanudi.

— Pariz, 20. januarja. (Izv.) Londonski »Daily Mail« priobčuje kratek program genevske konference. Glavno razpravo bo tvoril nemški problem, dalje bo konferenca razpravljala o finančni konsolidaciji Evrope. Glede Rusije bo konferenca v glavnem razpravljala o gospodarski rekonstrukciji Rusije. Predvsem bo konferenca za-

htevala, da sovjetska Rusija prizna predvojne in vojne dolgove carske Rusije. Ti dolgovi znašajo 700 milijonov funtov Sterlingov.

UDELEŽITEV AMERIKE NA GENOVSKI KONFERENCI.

— d Pariz, 19. januarja. »New York Herald« javlja iz Washingtona: Harding in Hughes pričakujeta pred končnoveljavnim sklopom glede udeležbe na konferenci v Genovi nova poročila poslanika Harryja, ki je že odposlal mnogo gradiva o razgovorih in pogajanjih, ki jih je imel v Cannesu glede konference v Genovi. Zedinjene države žele kar najbolj natančnih informacij glede predmetov, o katerih bo konferenca razpravljala. Vendar pa se more poudarjati, da so Zedinjene države pripravljene sprejeti povabilo in ako razvojni stvari ne bi povzročili izpremembe, se more uradni predlog povabila pričakovati v 14 dneh, namreč po končani razorožitveni konferenci. Zedinjene države polagajo največjo važnost na to, da se določijo natančne smernice. Ako bi konferenca v Genovi hotela zaplesti Zedinjene države v evropsko politiko, se Amerika ne bo udeležila konference. Zaradi tega se želijo boljše jamstva, kakor samo besedilo sklepa v Cannesu, preden se bo izrekla končnoveljavna odločitev.

Telefonska in brzjoavna poročila.

GENERAL CHRISTESCO V BEOGRADU.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Seš romunskega generalnega štaba general Christesco je večeraj dospel v Beograd, da vodi zaključne razgovore glede sklenitve vojaške konvencije med Romunijo in našo državo na podlagi zveznega dogovora z dne 15. julija 1920. General Christesco konfirira danes dopolne s šefom našega generalnega štaba generalom Petrom Pešićem. Naš kralj Aleksander je generala Christesca povabil za danes na obed. Kralj je generala odklikoval z redom Belega Orla I. reda.

PARLAMENTARNI ODBOR ZA ZUNANJE ZADEVE.

— d Beograd, 19. januarja. V demokratskem klubu je bila danes tudi razprava o vprašanju medparlamentarnega odbora za zunanje stvari. Do končnega zaključka v tem vprašanju ni prišlo, v klubu pa je večina zato, da se ustanovi medparlamentarni odbor za zunanje stvari, ki bi imel z vlado sodelovati o vprašanjih zunanje politike.

— d Beograd, 19. januarja. Radikalni klub je imel sredi svojega seja, na kateri so se dotaknili vrste vrste vprašanj, ki so na dnevnem redu. Naprej so razpravljali o odboru za zunanje stvari ter je klub po končani razpravi sklenil, da se zahteva raznih klubov glede ustanovitve medparlamentarnega odbora za zunanje stvari kategorično odkloni.

STALIŠČE RADIKALCEV GLEDE POKRAJINSKE RAZDELITVE.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Na večerajšnji seji radikalnega kluba je bila tudi daljša in živahna debata o sedaj aktualnem vprašanju razdelitve države v pokrajinske oblasti. Debata je trajala skoro dve uri. V debato so posebno posegli poslanci Ljuba Jovanović, Nastas Petrović, Radović in Simunović. V klubu sta se pojavili dve struji. Petrović je predlagal, da se pokrajinska razdelitev države odloži za poznejši čas. Pokrajinsko razdelitev je treba izvršiti še le tedaj, ko se konsolidirajo prometne, gospodarske in trgovske

razmere. Funkcije pokrajinske oblasti naj v Hrvatski preidejo na županije in v Srbiji na okruge. Proti temu predlogu je bil Ljuba Jovanović. Razprava se na današnji seji nadaljuje.

AKREDITIRANJE NAŠEGA POSLANIKA NA DUNAJU.

— d Dunaj, 19. jan. Politiški poslanik Lasocki in jugoslovenski poslanik Popović sta izročila zveznemu predsedniku dr. Hainišu poverljive listine. Skupno z jugoslovenskim poslanikom je prišel tudi legacijski tajnik Rašić, dr. Body in Vukasović. Vojaški poveljnik jim je izkazal pri priložnosti in odhodu na čelu svoje stotnije vojaško čast.

KABINETNA KRIZA V ROMUNIJU.

— d Bukarešta, 19. jan. Kralj je poveril sestavo nove vlade pristahu liberalne stranke Bratianju. Jean Duca prevzame ministrstvo zunanjih poslov in Vintila Bratianu ministrstvo za finance. Glede drugih ministrstev se še vršijo pogajanja. Parlament se razpusti.

TAKE JONESCU O DEMISIJI KABINETA.

— Beograd, 19. jan. (Izv.) Bukareški dopisnik tujakinskega dnevnika »Vreme« priobčuje svoj razgovor z ministrskim predsednikom Take Jonescom o vplivu demisije njegovega kabineta na zunanjo politiko. Na njegovo vprašanje, če bo ministrska kriza vplivala na razvoj in spremembo romunske zunanje politike, je odgovoril Take Jonescu med drugim: Zaroča kralja Aleksandra s kraljico no Marijo je venčala prijateljsko zvezno politiko obeh držav, politiko, ki je izraz želja romunskega naroda. Uverjem sem, da nastopi v Romuniji vlada, ki bo vodila zunanjo politiko v dosedanjem pravcu. Romunska zunanja politika mora stremeti za konsolidacijo male antante in utrditvijo sosednih zvez.

VESTI IZ RUSIJE.

— d Moskva, 19. januarja. (Brezlično.) Iz Orenburga javljajo: Pričetkom leta 1922 je znašalo število gladujočih v

kirgiški republiki dva milijona, t. j. 70% vsega prebivalstva.

— d Moskva, 19. januarja. (Brezlično.) Dne 16. jan. je bilo otvorjeno zasedanje moskovskih sovjotov. Trocki je govoril o mednarodnem položaju. Izjavil je, da mora biti Rusija pripravljena na to, da bi bila morda konferenca v Genovi zmognjena ukreniti mirno pot, kakor tudi ob meji dežele naščuvati zoper Rusijo, na kar mora biti pač Rusija pripravljena. Glede zadržanja Amerike v Vzhodni Aziji je izjavil Trocki, da se Japonska ni prikljubila. To pa je njegovo osebno mnenje, katerega mnenja pa niso njegovi uradni tovariši.

— d Moskva, 19. januarja. (Brezlično.) Število stradalolih na Krimu znaša 120.000. Na uralskem ozemlju je obolelo na legariju preko 30% ljudi. Povsod primanjkuje zdravnikov.

PAPEŽ BENEDIKT XV. OBOLEL.

— d Rim, 19. januarja. Po vesteh listov iz zanesljivih virov povzroča zdravstveno stanje papeža vendarle nekaj vznemirjenja, ker se je temperatura bolnika čez dan dvignila na 39,9 in ker se je razširil bronhialni katar. Z ozirom na visoko starost bolnika pričakujejo zdravniški komplikacije. Navzile temu, da mu je njegova okolica odsvetovala, je bolnik zapustil za nekaj časa postelj. Dvomljivo je, ali bo sv. Oče mogel koncem januarja sprejeti belgijskega kralja, kakor je bilo to določeno. Papež je sprejel danes obisk svojega nečaka.

— d Rim, 19. januarja. Papež je danes ponoči nekaj ur mirno spal. Njegovo zdravstveno stanje se je znatno izboljšalo. Temperatura, ki se je sredi nedelja dvignila, je takoj zopet padla in je davi samo malo prekoračila normalno temperaturo. Kardinali, ki so danes kakor vsaki četrtek odšli v Vatikan, da se udeležijo seje konzistorialne kongregacije, so bili po vesteh o izboljšanju papeževnega zdravja zelo pomirjeni. Danes dopoldne se je izdal nastopni bulletin: V zdravstvenem stanju sv. Očeta se večeraj ni nič izpremenilo. Bronhialni katar se ni razširil, temperatura je padla.

MANIPULACIJE POŠTNEGA RAVNATELJA.

— Beograd, 19. januarja. (Izv.) Ministrstvo za pošte in brzjoav je suspendiralo od plače in službe sarajevskega ravnatelja pošte in brzjoave Dekanića. Kakor je ugotovljeno, je suspendirani ravnatelj dal časa vodil manipulacije s poštnimi znamkami, ki jih je prodajal filatelistom. Državo je oškodoval za 7 milijonov kron. Tekom preiskave so našli Dekanićevo originalno pismo, ki zelo kompromitira nekega aktivnega ministra.

FENOMENALNI POJAV FONE TIKE.

— Dunaj, 19. jan. (Izv.) Avstrijska družba za eksperimentalno fonetiko je imela te dni letni občni zbor. Večeraj je družba izvedla poskus, ki je pravi svetovni čudež. Pred komisijo je pel pevec v petih oktavah. Popolnoma pravilno in poln glasno je zapel kontra F's, kar je zamogel zapeti le basist Fischer v 17. stoletju. S polnim glasom je pevec zapel vse registre baritona in tenorja, kakor tudi sopranski falzet. Visoki A je zapel s 740 treslaji, česar se ni posrečilo niti svetovni znanim pevki Patti, ki je že pri G omagala. Zmagoviti pevec je Mihael Gjorgjević Prita, rodom Srb iz Pančeva. V mladosti je študiral medicino, filozofijo in kulturno tehniko na Dunaju. Sedaj je posestnik v bližini Dunaja.

OBČINSKE VOLITVE V BOLGARIJI.

Stamboljski za balkansko konfederacijo.

— Solija, 19. jan. (Izv.) Kakor javlja bolgarska telegrafna agencija, so za danes 19. t. m. določene občinske volitve v vseh občinah Bolgarske. Bolgarska zemljedeljska (kmetijska) stranka je zadnje dneve prirejala številne shode. Ministri te stranke so v več okrajih imeli velike shode, na katerih je bilo zbranega mnogo kmečkega prebivalstva. V Stari Zagori je priredil 17. t. m. ministrski predsednik Stamboljski ki velik shod, na katerem je govoril o notranji in zunanji politiki Bolgarske, kakor tudi o nje gospodarskem in finančnem stanju. Stamboljski je naglašal, da je v notranji politiki zasluga kmetijske stranke, da se je v Bolgarski zatri sprva zelo obsežni boljševiški pokret. Glede

J. Suchy:

Buddha in Kristus.

III.

Temeljne analogije.

Ime Buddha pomenja sa poznava-telj indijskega življa isto kar svetozalje, beg iz sveta in odrekanje: kjer govore o velikem zločestnem svoku, ki prečinja svet, o trpljenju namreč in ničevosti našega življenja, tam sveni na uho ime velikega indijskega preroka kakor struna goslarja, ki nam z enim zvokom predobuje vse, kar čutimo in o čemer se potušujemo. Njegovo ime je nekak monogram ali pečat, s katerim označujemo raspoloženje, ki

*) (Opomba pisatelja.) Ker sem prišel do prepričanja, da razsežna tvarina, kakor sem jo nameril s poetika, daleko stopa preko okvirja dnevnika, sem jo skrajšal, odnosno spojil različne članke v podzelo. Toliko v pojamlju, v kolikor začetna dva članka z nadaljnjimi z ozirom na lapidarni stil vsta v skladu.

Dalje pripominjam, da se je tiakar-skemu skratu poljubilo brskati po prvih mojih dveh člankih. V 7. št. s dne 10. t. m. v tretji koloni zadnja vrsta beri: islam ne plam in v peti koloni v predzadnjem odstavku je izpuščen stavek: tako je sin rodu šakijev posval k sebi nečiste itd. V 8. št. z dne 11. t. m. v zadnji koloni 4 vrsta od zgoraj beri: namesto vednosti — vrednosti zasluska, in v 8. vrsti od spodaj namesto: is-puščeno pravice — izvršitve pravice.

je in bo med nami, dokler ostaneta smrt in sila tirana na svetu.

Oim imamo Jezusa, nismo daleč od Buddha. Jezus nas uči, kako se umre za reanico in ljubezen, Budha, kako se živi za nje. Z evangelijem ljubezni, ki ga oznanja Kristus, se evangelij boli, ki ga je Buddha pridigoval m-sleem, družji kakor nižja oktava v skupno glasbeno dopolnitve.

Legenda o Buddhovem življenju je z ene strani velepomembna za spoznanje buddhističnega duha, ki se v njej izraža, s druge strani pa vzbuja še čisto drugače zanimanje.

Sleherneza se namreč pri čitanju buddhističnih epov v primerjavi s krščanskimi evangeliji nehoti vriva paralela med obema verstvima. Kristus in Buddha si enačita po sebi in po življenju, skoraj bi rekli, kakor koplja in original. Iz istih akordov so sestavljene govori Kristusa in Buddhovi nauki. Obadva šarita v sijaju čudežev. Obadva sta si enač način pridobila sledstvo učencev ter ustanovila ishor-no zasnovano cerkev z leto svetovno-ugodovinsko pomembnostjo.

V buddhističnih spisih razločujemo dve vrsti tradicij, in sicer takozvani Vinaya-Pitaka in Sutta-Pitaka. Tem dvema se pridružuje še Mahajana tekst Lalitavistara, ki je, daci iz dobo po Kristu, vendar quoad materiam v popolnem, da, dohodencem sklada s najstarejšimi pali teksti.

Glasom teh spisov je v primerjavi s krščanskimi evangeliji nedvomno ugotovljeno nastopno:

Osnovo življenja obeh sverakih ustanoviteljev tvori romarsko živ-

ljenje, večinoma v spremstvu učencev, včasih prekinjeno z odmori (pojedine, samotarstvo v puščavi); poleg tega pridige na gorah in bivanje v glavnem mestu po svečanem shodu. Pa tudi v posebnih rasporednih točkah najdemo dokaj presenetljivih skladnosti.

Po teh spisih je Buddha včlovečen bog, kot človek kraljevskega pokoljenja, spočet in rojen na nemaravem način, njegovo rojstvo je poprej na čudežen način oznanjeno. Bogovi in kralji se klanjajo novorojenemu ter mu prinašajo daril. Star brahman spozna v njem odrešenika. Mir in veselje polnita svet. Zaledujejo ga, on pa se reši na čudoviti način. Predstavijo ga v svetlišču: dvanaestletnega mladeniča ljubejo starši v skrbih ter ga najdejo med duhovniki. Kmalo prekosi svoje učitelje ter postane čimdalje modrejši. Poeti se. Zlobec se mu bliža ter ga preiskuje. Da se očisti grehov, se koplje v svetli reki. Nekaj brahmanov učencev prestopi k njemu. Njegovo geslo je: sledi mi! Po indijski šegi posveča svoje učence pod figovim drevom. Med dvanaestorico njegovih učencev so trije učenci-ljubljenci in eden isidajalec. Prejajajo imena učencev se zame-njajo za nova. Poleg teh ima še 80 učencev, ki jih po svetu razpošlje po dva in dva. Deklica blagruje njegovo mater. Bogat brahman bi mu sledil, ne more se pa ločiti od svojega imetja; neki drugi ga obišče po noči. Njegova rodilna ga ne upošteva, on ima pa zaslonbo pri bogatih in ženah. Budha nastopa kot učitelj z blagovanjem, posebno rad govori v prispodobah. Njegovi nauki imajo (večkrat celo v

izbiri besed) veliko sličnost z bnimi v evangelijih. Noče delati čudežev, zaničuje posvetna dobra, priporoča ponižnost, miroljubje, ljubezen do sovražnikov, samoponizanje in zatajevanje ter odrekanje spolnemu občevanju. Pri-poveduje tudi o svojih prejšnjih življenjih. V slutnjah smrti povdarja, da gre domov v nebesa in pri slovesu tolaži učence ter jim obeta tolažnika. Govori o splošni svetovni razrušitvi. — Brez domovja in ubog potu po svetu kot zdravnik, izveličar in odrešenik. Nasprotniki mu očitaajo, da biva rajši v družbi »grešnikov«. Malo pred svojo smrtjo je celo gost »grešnic«. Njegov učence — ljubljence spravnice pri vodnjaku dekle iz zaničevane kaste. Čudeži potrjujejo njegovo božanstvo (ho-ja po vodi itd.) Slučajno vstopi v glavno mesto. Ko umrje, se trasa zemlja, konci sveta so v plamenih, solnce ugašene in meteor pada z neba. Na potu v nebo prestopi pekel.

V kolikor se tiče analogije v obeh verstvih, v buddhizmu in krščanstvu, je tozadevna snov na obeh straneh dokaj enakomerno razporejena.

Buddhizem stavi poleg nanka (dharma) in kongregacije (sangha) postavbo vsamodrega, vsa bitja nadkri-ljujočega mojstra in oznanitelja krasne nanka (Saddharma) Buddha kot enakoveljavni član buddhistične trojice. Nehote ga primerja s krščanstvom, eni drugi svetovni veri, ki je poznejše nastala, ki pa v svojem bistvu, v svojem delovanju in usodah tako soglasa s buddhizmom. Oba veri stavljata osebo odrešenika v ospredje. Prvi pogoj blaženstva je pri obeh vera v nadčelo-

veška svojstva in moč. Obe sta nastopili proti starim tradicijam. Obe smat-rata za važno pravno vrednost človeka; obe pridigati krotkost, spravljivo-st, ljubezen do bližnjega, samožrtvo-vanje. Obe oznanjata evangelij vsko-mur, siromaku in bogatunu, veljaku in proletarju. Razpošiljanje apostolov, da oznanjajo prihod odrešenika spada k dejanjem, ki ga pripisujejo Buddhi in Kristusu. In v obeh slučajih je imela propaganda velik uspeh. Doim se je krščanstvo že zgodaj razširilo preko židovske dežele v vsem svojem obsegu, da celo preko njenih meja do Perzija in Srednje Azije in potem preko pol-dijvih in neciviliziranih germanskih in slovanskih narodov. — Je slavil budd-hizem nič manj veličastne pohode, najprej po Indiji, in kmalu tudi izven Indije po današnjem Afganistanu, Srednji Aziji, Kitajski, Koreji, Japanu, Tibetu, Vzhodni Indiji in Indoneziji.

In kakor krščanska biblija ni bila vezana na jezike, v katerih je bila spise-na prvotno, tako je bilo tudi sveto buddh. pismo prevedeno na nešteto je-zikov. Tudi takozvane zunanosti v kulni praksi, kakor celibat menihov in nun, brila tamona, oblačila, uporaba rožnih vencev pri recitiranju molitev in cerkvenih zvonov — so tu in tam v čudnem skladu.

Buddhizem je kot spoznanje notra-njosti odklonil nasprotnik kulne ver-e in raditeja tudi na pozna pravaša vsedenstva klub milijonom bencev in l-mov, ki se rede od nje. Buddha ožje sledstvo je meništvu brez kulni brez molitra in askeze, soseska oni ki so prožeti spoznanja.

(Dalje prih.)

Dolarski princ.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Kakor je bilo že včeraj javljeno, je v Beogradu vzbujala veliko senzacijo aretacija dveh poštinih ambulantnih uradnikov. O manipulacijah aretiranih uradnikov je sedaj znano to-le: V selo Natalinci pri Kragujevcu se je pred dnevi z avtomobilom pripeljal eleganten gospod, uradnik beogradske poštne ambulance Milutin Stanolović. Za avtomobilsko vožnjo Beograd-Natalinci je plačal 3500 dinarjev. Začel je živeti zelo razpisno in je pripovedoval kmetom, nekaterim da je »stric iz Amerike«, drugim da je »bankir v Londonu«. Sreskemu naselinku je bilo njegovo razpisno življenje zelo sumljivo. Odredil je na njegovem stanovanju hišno preiskavo. Pri njej so našli 560.800 dinarjev, 1403 angl. šterlinge (1.760.765 dinarjev po sedanjem kurzu), dalje mnogo zlata in srebra, napoleondore in 1700 zlatih carskih rubljev. Stanolović je pozneje priznal načelniku, da je ves ta denar izmaknil iz denarnih pisem v času 5 tednov na poti Beograd-Slavonski Brod, ko je imel službo v poštini ambulanci. Obenem je imenval kot svojega sokrivca uradnika Cedomirja Stefanovića. Ta je bil v Beogradu aretiran. Tudi na njegovem stanovanju so našli ogromno svoto denarja, tako zlata in srebra, med drugim 630.515 dinarjev. Oba sta pripravljala načrt za beg v inozemstvo. Beogradske policijske šef Nikolčević vodi nadaljno preiskavo. Baje je to zadevo zapletenijo še več drugih poštinih uradnikov.

STAVKA NATAKARJEV V GRACU KONČANA.

— Gradec, 19. januarja. (Izv.) Do danes še trajajoča stavka kavarniških natakarjev je končana. Kavarne so začele s obratom. Dosežen je sporazum v tem smislu, da se priznajo mezde dunajskih natakarjev.

Z VSEH KONCEP SVETA.

— Budimpešta, 18. januarja. Na popoldanski seji narodne skupščine je minister za zunanje stvari grof Banffy naznačil, da je bila Madžarska povabljena na konferenco v Genovi ter objavil program konference.

— d Rm, 18. januarja. »Osservatore Romano« poroča, da je papež zbolel za bronhialnim katarom, ki ni posebno nevaren, da pa je moral ustaviti audijence in leži v postelji.

Iz naše kraljevine.

— Kralj Aleksander za katoliške cerkve v Beogradu. Kralj Aleksander je poklonil društvu za zgradbo katoliške cerkve v Beogradu 5000 dinarjev.

— Slika naše bodoče kraljice. Po želji kralja Aleksandra bo slikal akademski slikar Paja Jovanović princenjo Marijo in njenega očeta kralja Ferdinanda.

— Topčider — ljudski park. Iz Beograda poročajo, da se govori v merodajnejših krogih o ureditvi Topčiderja in Košutnjaka v ljudski park.

— Novi delegat finančnega ministra v Zagrebu. Na mesto pokojnega delegata fin. ministra v Zagrebu Matija je imenovan g. Dragotin Pintar.

— Nov zavod za invalide. Med ministrstvom za socialno politiko in ministrstvom za narodno zdravje se vrše pogajanja za ustanovitev novega velikega ortopedičnega zavoda za invalide na ogromnem posestvu pokojnega kralja Milana v Topoli pri Nišu.

— Stavbna dela v Zagrebu. V tekočem letu bodo sezidali v Zagrebu 43 novih poslopij, po večini dvo in trinadstropnih hiš.

— Redka starost. V Tribnju v Dalmaciji je umrla te dni Maša Poljak, stara 110 let. Stara Maša je bila po veri in narodnosti Srbinja ter je preživela tri tuje vlade in končno doživela našo osvoboditev.

— Velika brezposelnost v Dalmaciji. Iz podatkov ministrstva za socialno politiko je razvidno, da je število brezposelnih v Dalmaciji izredno veliko. Ministrstvo je pričelo akcijo, da nam Italija čim prej preda ladje, ki nam jih mora izročiti. Na ta način bi se brezposelnost izredno zmanjšala, ker so slasti pomorščaki brez vsakega dela.

— Zopetna železniška katastrofa pri Batjanici. Komaj so popravili tiste na železniški postaji v Batjanici, kjer sta pred dnevi začela drug ob drugega dva vlaka, je 17. t. m. zopet došlo do nove železniške nesreče. Mešani vlak št. 5513 je skočil na progi Batjanica-Boljavac s tira radi slabih pragov. Škoda je znatna, več vagonov je popolnoma razbitih.

— Nesreča na Donavi. Iz Beograda poročajo: Remorker »Bačak« je 17. t. m. zvečer zadel ob pomol, na katerem se nahajala pisarna pristaniškega poletništva. Zadel je ob bok ter povzročil veliko škodo. Ob pomolu se je nahajal motorni čoln »Jadranc«, ki je bil državna lastnina ter se ga je posluževala direkcija rečne plovbe in ki se je po močnem udarcu razbit potopil. Vrednost čolna znaša 60.000 dinarjev, medtem ko je tudi ostala škoda zelo velika. Uvedena je preiskava.

— Ribiške konvencije na Ohridskem jezeru. Iz Beograda poročajo: Ker je zakonodajni odbor na svoji zadnji seji naglasil, da je vprašanje ribiške konvencije na Ohridskem in Prapanskem jezeru nujno, so se sestavili pododsek, kateremu se je to vprašanje poverilo, da ga prouči. Ta pododsek sestopa soglasno stališče, da se mora v tej stvari najprej zaslišati politični minister in njegovi referenti in da se šele potem izda o konvenciji definitivna odločba.

Politične vesti.

— Licitacija na zgoraj. Odbor za razdelitev države na oblasti je imel te dni, kakor je znano, sejo, na kateri se je posvetoval o načinu, kako se naj izvrši razdelitev kraljevine na oblasti. Odbor je soglasno odbil vladni predlog zato, ker ni predložila nikakih motivacij, iz katerih bi bilo razvidno, kakšni motivi so bili zanj merodajni pri predloženem zakonskem načrtu, ki kakor so se izrazili poslanci, nikakor ne odgovarja interesom države in naroda. Nato je odbor vzel v razpravo predlog poslanca Milorada Vujića, ki predlaga razdelitev države v — 31 okrajev. Nam se zdi, da bi bilo pametno, da bi se vršila licitacija na zgoraj, da bi 26 oblasti je mnogo, mnogo preveč.

— Poslanci hrvatskega bloka v Beogradu. »Balkan« piše: V političnih krogih se govori, da pridejo poslanci hrvatskega bloka v Beograd. Kaj naj delajo tu? Dasi včasih ni zanesljiva, vendar se komentira, iz katerih razlogov bi se danes poslanci hrvatskega bloka pojavili v parlamentu. Kraljeva zaroka ima gotovo širko in velik politični pomen. Morda računajo Hrvati v bodočnosti s polno avtoonomo samostalnostjo. Dalje poleg vse rezerviranosti in hladnokrvnosti Slobana Protića, ki je ohranil v hrvatskem vprašanju, je vendar jasno kakor beli dan, ga tudi on ne odobrava hrvatske taktike in nekega dne bo sam prišel v nemogočo položaj. Hrvati bodo torej tudi v g. Protiću izgubili zadnjega Srba, ki je tako nesebično iskal sporazuma s njimi. Ali se naj bori v tem cilju vodi na parlamentarnem polju? Kaj prosta Hrvatom? Ta skupščina bo razpuščena, čim izvrši svoj posel. Poslanci bodo poslani domov in razpisane bodo nove volitve. Preostaja torej Hrvatom spriti novih volitev samo še kratek čas, da pridejo v Beograd in da poiščejo kompromis, ker revizija ustave je mogoča samo na tej podlagi. Vkljub vsem komentarjem vendar ne opažamo, da bi bili Hrvati pripravljali na sporazum, še manj pa verujemo, da bi prišli v Beograd.

— Bivši hrvatski ban — črtan kot častni občan. Dunajski listi so poročali, da se je svedene službe božje ob obletnici kronanja Karla za madžarskega kralja dne 29. decembra 1921 v Budimpešti poleg madžarskih velikašev udeležil tudi baron Ivan Skerlec, bivši hrvatski ban. Z ozirom na to vest je stavljal v mestnem občinskem svetu v Karlovcu občinski svetnik dr. Pavel Fröhlich tale nujni predlog: »Ker je notorično dejstvo, da je baron Ivan Skerlec, bivši hrvatski ban, član one politične skupine na Madžarskem, ki hoče vzpostaviti Karla Habsburžana na madžarski prestol, in s tem v zvezi tudi Madžarsko v prejšnjih njenih mejah in ker se je s tem udeležil akcije, ki pomenja za našo državo in naš narod veliko nevarnost, smatramo, da ni vreden, da bi še nadalje bil častni meščan našega mesta, zato predlagamo, da se ga izbrisec. Ta nujni predlog je bil soglasno sprejet. Občinski svet je sklenil, naj se bivšega bana Skerleca izbrise iz imenika častnih meščanov karlovških.

— Tržaški škof Bartolomassi odstopil? Kakor poročajo zagrebški listi, je tržaški škof Bartolomassi odstopil in odpoval v Rim. Za upravitelja škofije je bil imenovan monsignor Meccia. — Izgon nemških novinarjev iz Italije. Po naredbi ministrskega predsednika Bonomija so izgnani iz Italije člani redakcije lista »Tiroler« Klot, Kneiss in Weinskopf s motivacijo, da so avstrijski agenti in da so prišli v Trident po sklenjenem premirju. Italijanska vlada namerava izgnati tudi ostale nemške novinarje.

— O opoziciji Vsenemcov proti dogovorom med Češkoslovaki in Avstrijo piše berlinska »Weltbühne« in pravi, da je Avstrija že s saint-germeinskim mirom podpisala svojo odločbo na nemško ozemlje v Češkoslovaki. Ob sodanji evropski sestavi nima nemška irredentistična politika med Češkoslovaki najmanjše nade na kak uspeh. Ako se vozi gospod Lodzian med Dunajem in Lipskem še tako pogostoma, bodo vendar njegove poti brezplodne, dokler se nahaja antanta v sedanjih bliki in bodo veljali saint-germeinski, versailleski in sevreski dogovori. Pa tudi Nemčija in Avstrija nimata moči, da bi podprali odcepilnevalne poskuse Nemcev v Češkoslovaki republiki. Priateljska Avstrija more razsodne češkoslovaške politike mnogo prej pripraviti do znosnih razmer med Češkoslovaki in Nemci, kakor pa bi to storila mrzla Avstrija.

— Zaplenjeni politični spisi. Italijanska vlada je zaplenila spise bivšega libijskega guvernerja generala Ameriga.

Tatjanin dan in naši Rusi.

— Tatjanin dan. Kako se veselo in zadovoljno smejljajo naši Rusi, ko se jim omenja Tatjanin dan! Prenešeno se v duhu za nekaj ur v svojo staro, ljubljeno Rusijo, kjer se praznuje Tatjanin dan povsod: po mestih in deželah. Kolo jugoslovanskih sester jim pomaga privediti praznik, ki jim vzbudi ne le lepe spomine, ampak prinese tudi pomembnim ruskim dijakom. Udeležiti si moramo tega dne vsi, saj bo za vsakega nekaj bodisi na koncertih v kavarnah, na elitnem koncertu v vel. dvorani Narodnega doma ali v varietetu v spodnji kom. Udeležiti se moramo tega dne vsi, saj bo za vsakega nekaj bodisi na koncertih v kavarnah, na elitnem koncertu v vel. dvorani Narodnega doma ali v varietetu v spodnji kom. Udeležiti se moramo tega dne vsi, saj bo za vsakega nekaj bodisi na koncertih v kavarnah, na elitnem koncertu v vel. dvorani Narodnega doma ali v varietetu v spodnji kom.

Narodno gospodarstvo.

— ng Finančne vesti iz Avstrije. Delniška družba »Oesterreichische Siemens - Schuckertwerke« zvišuje delniško glavnico od 200 na 350 milijonov kron. Ob podpisovanju 600 milijonov delnic delniške družbe »Steiermarkische Wasserkraft und Elektrizitätsgesellschaft« je bilo mnogo več podpisanega. Pod istimi pogoji se izda nadaljne akcije v znesku 1 in četrt milijarde v podpis. — Banka »Wiener Bankverein« na Dunaju izvede zvišanje delniške glavnice za 250 na 750 milijonov na ta način, da odpade na dve stari delnici ena nova delnica po kurzu 1375 odstotkov.

— ng Banca Italiana di Sconto. Italijanska vlada je podvzela korake v Washingtonu, da doseže priznanje banke »Italian Discount and Trust Co.« kot popolnoma avtonomne, od banke »Banca Italiana di Sconto« neodvisne banke. »Banco di Napoli« je pripravljen, posoditi 60 milijonov lir, ki so potrebni za rešitev ameriškega podjetja. — Tribunal v Rio de Janeiro je potrdil falimentno izjavo braziljske filijalne banke »Banca Italiana di Sconto« in braziljska vlada je že odvzela banki koncesijo za bančne posle v braziljski republiki.

— ng Finančne vesti iz Italije. Te dni bo zatvorjena leta 1885 ustanovljena tovarna žarnic »Società Edison per la fabbricazione delle lampade« Ing. O. Clericetti e C. Tovarna je trpela v zadnjem času vsled inozemske konkurence.

— ng Češkoslovaški izvoz sladkorja. Družba za izvoz sladkorja je ustanovila rezervno dobčka v znesku 180 milijonov kron za kritje eventualnih izgub, ki prete vsled sedanjega izboljšane kurza krone.

— ng Berolinska borza za diamante. V teku razmeroma kratkega časa se je razvila v Berlinu regularna borza za diamante, ki se ne nanašanja na kako borzo za produkte ali kovine. Ta borza je nastala iz potrebe v glavnem mestu dežele, v kateri je razen Rusije in Avstrije srednji stan finančno in gospodarsko najbolj prizadet. Težki polo-

žaj meščanskih srednjih slojev je socialno ozadje, ki je privedlo do močnega prodajanja zlatih kamnov. Kupčija z diamanti in zlatnimi kamni na borzah v deželah z visoko stoječo valuto, predvsem v Amsterdamu in Antverpnu, počiva, kar je tudi izraz mednarodne gospodarske krize, ki je oslabil kupno silo posedujočih krogov in srednjega stanu tudi v visokovalutaričnih deželah. Z ustanovitvijo borze za diamante v Berlinu je prešla stoječa kupčija iz Antverpna in Amsterdamu v nemško državno prestolico. Pripomniti je, da je iz inozemstva z visoko valuto prihajajočim gostom strogo prepovedano, prodajati tu zlatne kamne. Ti gostje morejo le nakupovati.

— ng Nova češkoslovaška carinska tarifa. S 1. januarjem 1922 je stopila v Češkoslovaki v veljavo nova uredba carinske tarife. Večina carinskih postavk s pribitki je izpremenjena in odpadli so pribitki zlasti pri vseh kmetijskih pridelkih, živilih in industrijskih izdelkih, ki služijo za ljudsko prehrano in obleko. Carina za surovi kakao je nekoliko znižana, carina za kavo in čaj ni zvišana. Znižana je tudi carina za umetno mast, premog, les, mineralne, barvila in strojila, gunji in smolo, mineralna olja in pod. Surovine in pomožne snovi so po večini carine proste. Pri tekstilnih predmetih znaša pribitek za bombažno prejo 18, za volneno prejo 15—20, za laneno prejo 20 in za tkanine povprečno 25%. Industrija za usnje je dobila zahtevano večjo carinsko zaščito z zvišanjem pribitkov. Papir, papirnati izdelki, grafični izdelki, kavčuk in izdelki iz kavčuka dobe srednjo carinsko zaščito. Pribitek za čevlje je določen s 16 odstotki. Železni polfabrikati so dobili pribitek 12 procentov, železno blago do 20 odstotkov. Za tekstilne in tiskarske stroje je carina znižana, ker se jih v Češkoslovaki mnogo potrebuje. Uredba carine v kemični industriji ni enotna. Odločale so pri tem želje češkoslovaških kemičnih tovarn. Pribitek ne znaša pri nobeni postavki carinske tarife nad 30%.

Gospodarske vesti.

— g Davek na poslovni promet. Glede tega davka, koji predstavlja sedaj za naše kupčije in obrtne kroge prevažno vprašanje in glede katerega obstoja v prizadetih krogih vsled najrazličnejših poročil v časopisih velika nejasnost, je prešla Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo danes o g. finančnega ministra dr. Kunmandija sledečo brzojavko: »O priliki izpremembe pravilnika za izvrševanje zakona o davku na poslovni promet se bo storilo vse, kar je mogoče, v zmislu vaših zahtev, v kolikor to dopuste meje samega zakona. Obvestite o tem svoje članec. Hkratu je prešla trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo od generalne direkcije neposrednih davkov sledeči dopis: »Na ustmene in pismene predstavitve zbornice ter pristojnih lokalnih trgovskih organizacij g. finančnemu ministru v zadevi davka na poslovni promet je generalni direktorji neposrednih davkov po naročilu finančnega ministarstva čast, obvestiti zbornico, da se bo v zvezi z izpremembo, katere so zadele Uredbo o davku na poslovni promet v Zakonodajnem odboru Narodne skupščine o priliki njenega uzakonjenja izpremenilo v toliko tudi izvršilni pravilnik. O priliki izpremembe pravilnika bo se vodilo račun o željah in predstavah zbornice, v kolikor niso v nasprotju s samim zakonom, to zategadelj, ker se pravilnik mora brezpogojno gibanj strogo v mejah zakona samega. Generalni direktorji je čast prositi zbornico, da vzame to na znanje ter da o tem obvesti lokalne organizacije svojega področja. Predstojatelja obvestila so posledica številnih prizadevanj raznih gospodarskih organizacij, katere so trudilo, da dosežejo izpremembo zakona o poslovnem prometu, katerega po njegovi strukturi smatrajo v obstoječih razmerah za praktično neizvedljivega in katerega so izvršilne navedbe še poslabšale na breme interesentov.

— g Parobrodni promet na Jadranu. Generalni komisarilast za tujski promet v Sloveniji je dobil to-le brzojavko: Privremeno obustavljen je pruga Bakar-Kotor i to ona polskom iz Bakra v petak. Sve ostale pruge stoje v kreposti. Parobrodarsko društvo Ugarsko-Hrvatsko.

— Trgovci, obrtniki in industrialci! Obrtni kolektor za leto 1922. je izšel z jako zanimivo in obsežno vsebino. Članiki o davčnih zadevah, zakon o izvozu in izvoznih carinah, izvozna tarifa, carine prosti uvoz potrebščin za industrijo in obrtnike, uredba o davku na poslovni promet in nebroj člankov in drugih podatkov kakor tudi podatki naših državnih in avtonomnih uradov v Sloveniji vsebuje priročni omenjeni kolektorček. Z imenovano vsebino je postal Obrtni kolektor gotovo vsakdanja potreba za vsakogar, ki se zanima za trgovino, obrt in industrijo. Razpošilja se po poštinem povzetju vsem naročnikom Obrtnega Vestnika in Trgovskega Lista s poštino vred za 9 dinarjev 20 para. Naročnikom v Ljubljani bo dostavljen za 7 dinarjev, 50 para. Kdor ga ne bi prejel, naj ga blagovodno reklamira, oz. naročiti pri upravitelstvu »Obrtnega kolektorja« v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10.

— g Monopolska taksa na cigaretni papir. Popravljenka monopolske dizele v Ljubljani objavlja: Na predlog Uprave državnih monopolov v Beogradu z dne 8. dec. 1921 Pov. M. br. 220 je gospod. finančni minister s svojo rešitvijo Pov. broj 873 povišal monopolske takse na cigaretni papir, ki se ima v bodoče plačevati po nastopni skali: 1. od cigaretnega papirja v skladih (rizmah) po 8200 Din v zlatu, to je 6400 Din v srebru za 100 kg; 2. od cigaretnega papirja v knjižicah, lističih ali v stročnicah po 2750 Din v zlatu, to je 6400 Din v srebru od sto kg bruto teže knjižice v kartonih.

— g Sekvestri naših državljanov v Avstriji. V notranjem ministrstvu se de'a na sestavi komisija, ki bi imela rešiti vprašanje o sekvestraciji imetja naših državljanov v Avstriji. V komisiji so gg. Praprotnik, Koščević in Arangelović.

Poincarejeva izjava v zbornici.

— Pariz, 20. jan. (Izvir.) Na včerajšnji seji se je Poincaréjev kabinet predstavil parlamentu. Poincaré je podal zbornico programatično izjavo, v kateri med drugim pravi: Glavna naloga naše vlade je zagotovitev sodelovanja parlamenta, ki ima izvesti nujne zakonske načrte, delati zakon o organizaciji narodne brambre, znižati vojaško službeno dobo in izdelati socialno zakonodajo. Dalje je Poincaré omenjal vse finančne reforme, ki jih zahteva finančni položaj Francije. Francoske finance se morejo rešiti le tedaj, če Nemčija popolnoma izpolni svoje obveznosti iz mirovne pogodbe. Francija zahteva samo to, da se Nemčija drži sklenjenih pogodb. V tem oziru Francija ne more ponuščati.

Povratak v normalne razmere je predvsem odvisen od obnove upoštevanih pokrajin v Franciji. Ako Nemčija ne izpolni svojih obveznosti, bo treba po mnenju reparacijske komisije razmisliti o raznih ukrepih, da se jo k temu prisili. Prva taka odredba bi bila uspešno nadzorovanje proračuna Nemčije, izdajanja njenih bankovcev in njenega izvoza. Dokler se z druge strani ne izvedejo ostali pogoji versailleske mirovne pogodbe, kakor razorožitev, kaznovanje krivcev itd., bodo morale ostati v veljavi odredene sankcije. Izjaviti bomo morali, da še ni začel teči rok za izpraznjenje levega brega Rena.

Francija in mala antanta.

Francija bo še nadalje z zaupanjem in simpatijami spremljala uspehe male antante in bo še nadalje razizdatneje podpirala Zvezo narodov.

Kar se tiče genovske konference, bo vlada s poudarkom zahtevala, da delegati na tej konferenci sprejmejo ali odklonijo brez vsake druge debate pogoje, ki jih vsebuje carinski program in da se o nobeni točki pogodb ne sme debatirati, tudi indirektno ne.

Francija se bo morala sporazumeti tudi z Italijo in Anglijo, da sprejme obnovitev sovražnosti med Grčijo in Turčijo.

Zaupnica Poincareja.

Po debati o izjavi novega kabineta Poincare, ki je bila sprejeta z velikim odobravanjem skoraj cele zbornice, je predlagal poslanec Arago zaupnico vladi, ki je bila sprejeta s 472 proti 107 glasovom.

Konferenca o Gradcu.

— d Graz, 19. jan. Pod predsedstvom predsednika legacijskega svetnika Lukesa je včeraj začela prometna konferenca nasledstvenih držav med ritorske razprave. Razprava se je začela s predlaganjem ekspozicij posameznih delegatov.

Avstrijski ekspozice so načelno izjavljale za popolno svobodo prometa in torej za to, da se odpravi prisilni potni list in visum. Zahteva pa kot predpogoj reciprociteto in neko omejitve glede nekaterih vzhodnih držav, pri katerih bi se moral obdržati prisilni potni list. Ako bi se svobodni promet ne mogel izvesti, želi Avstrija čim liberalnejši režim. Avstrija je že sprejela pariške sklepe in jih izvedla napram vsem državam. Razen tega tudi ne zahteva, da morajo prosilci za vizum priti osebno v urad za potne liste in da morajo dokazati potrebo potovanja.

Avstrija pa zahteva, da morajo tudi druge države pooblastiti svoja zastopstva, da v lastnem delokrogu dajejo vizum, da se s tem odpravi vsaka nepotrebna omejevanje potovanja. Ekspoziciji italijanskih, češkoslovaških in madžarskih delegatov so se v glavnem postavili na stališče pariške prometne konference, samo poljski ekspozice to popolnoma odklanjajo.

Poljska delegacija se je potem postavila v očitno nasprotstvo proti pariškim sklepom in onemogočila enoten dogovor nasledstvenih držav. Predsednik konference je opozoril poljsko delegacijo na protislovje s stališčem, ki jo je poljski delegat zavzel na konferenci v Portorože in ki je spodbudil zapisnik za sklicanje graške konference, ter ga pozval, da naj pri svoji vladi brzojavno zahteva nove in zadostujoče instrukcije. Ako bi tak ne zahteval ali jih ne dobil, bi bila krivda Poljske, ako bi se graška konferenca razbila, mesto di bi dovedla do splošnega sporazuma nasledstvenih držav glede potnih listov.

Zastopnik Jugoslavije se je v smislu instrukcij svoje vlade zadržal samo informativno in še ni objavil svojega načelnega stališča.

Konferenca se je nato bavila z razpravo o posameznih točkah pariške resolucije.

REDUKCIJA URANIŠTVA.

— d Beograd, 19. januarja. Danes predpoldne je imel demokratski klub drugi sestanek, na katerem so razpravljali o uradniškem vrašnju. Demokrati stoje na stališču, da se mora izvesti redukcija uradništva, toda tako, da se sposobni narodni uradniki pustijo v službi, kvalificirani in ne kvalificirani, in da se mora posebno izvesti redukcija slabega uradništva, v prvi vrsti nenarodnega.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 20. januarja 1922.

— Iz zemlje cerkev in razpel. Pod tem naslovom je prišlo »Vreme« pismo iz Slovenije, v katerem pravi med drugim: »V ljudstvo je vržena ideja, da je katoliška vera v naši državi v nevarnosti in da je zatirana. Korošec to trditve neprestano ponavlja v svojih razgovorih. Kakšne sadove donaja tako seme, vrženo med ljudstvo v deželi, kjer ni nobene točke, s katere bi se ne moglo naštetiti na obzorju vsaj 10 cerkva in v kateri se pota in ceste ne merijo s kilometriskimi kamni, marveč s Kristovimi razpeli, si je lahko misliti. Kaj hočejo klerikalci? Težko je to povedati. Dali so ekscelent klerikalnega časopisja predhodniki kakšne dalekosežnejše akcije, ni mogoče razvideti. To tem manj, ker to pisanje ni sistematično in se ne da aplikirati na nobeno realno akcijo. Ne poznamo pisca, ki je poslal »Vreme« ta dopis, priznati pa moramo, da je karakterizacija naših razmer povsem točna. Na izvajanja dopisnika, ki je očitno Srb, se še povrnemo.

— Kraljeva zahvala. Predsedniku Gospodarskega Zveza g. dr. Jos. C. Oblaku, ki je došla iz kraljeve kabinete pisarne ta-le zahvala: »Njegovo Veličanstvo Kralj prijatno dimiti Vašem častitkom, poslati u ime Gospodarskega Zveza priložnost njegove vaje, naredilo je da Vam zahvalim. V. d. Šefa kabineta punomočni ministar. Podpis. — Naši neodrešeni košarji bratje s nami vsemi trdno zupajo v državo in kralja, da jih nikdar ne pozabi in da jim pride od te strani končni spaz.

— 70letnica dr. Antona Gregoriča. Goriški politik dr. Anton Gregorič je praznoval te dni svojo 70letnico. Dolgi 40 let se je njegovo javno delovanje na političnem, kulturnem in gospodarskem polju goriških Slovencev. Krepka, žilava, vstrajna osebnost je dr. A. Gregorič, mož, ki se je znal boriti spretno in je smagal v slučajih najhujših ovir, ki so mu jih stivali številni politični nasprotniki. Vsestransko je bilo njegovo delovanje in dasi se mu je v političnem pogledu morda včasih opravičeno kaj očitilo, je nedolžno vse iz ramihi političnih situacij sledeče trenutno spodbujalosti njegovo čisto, izvršeno delovanje na goriškem polju v goriškem mestu. To so bili uspehi neprecenljive vrednosti. Vojna nam je vzela nekdanjo Gorico, ni pa vzela slovenskega delovanja v njej, v katerem zopet vidimo dr. Gregoriča. Svojo skrb za goriško deželo ga izvajal neumorno dalje v sedanjem težkem odboru, kjer bo njegova bistrost in široko znanje delovnih razmer našemu tamonjšanju ljudstvu v obilno korist. Želimo dr. A. Gregoriču še nadaljnjega zdravlja in krepkosti.

— Bolezen dr. Jerjave. Naš beogradski dopisnik nam o stanju bolnega ministra za socialno politiko g. dr. Gregorja Jerjave javlja ta-le smolni izdani zdravniški bulletin: »Potek vnetja pljuč je v poslednji resoluciji. Tok vnetja prene mrene je normalen. Ekenat se je pričel zmanjševati. Prilitek na jetra manjši. Splošno stanje dobro. Še dobro. Temperatura 37,5 do 38,2.

— Iz odvetniške službe. V Litiji otvori odvetniško pisarno g. dr. Fran Tomšič. Bivši poverjenik za notranja dela Gustav Golia, ki je kakor znano stopil v pokoj, je stopil v odvetniško pisarno dr. Macina kot konceptant.

— K poglavlju obnovitve Ljubljane se nam piše: Dramsko gledališče je zakrito zaradi ozke ulice, v kateri je potisnjena Luckmannova hiša, vsaaka pa je za tuja privlačen objekt, katerega si bo vsako hotel ogledati. Toda se se srečno pravi okoli cestno ožino in množico pasanzov, zagleda na desni ob začetku Igriške ulice razgrnato, razkopano zidovje, ki diči vrt ljubljanskega bogataša, o katerem se ne more ravno trditi, da ne bi smogel kraju primerne ograje, kakor je zahtevalo stavebni predpisi za mesto Ljubljano. In čudno je, da mestni stavebni urad te podrtje še do danes ni mogel odstraniti, ko je gledališče prešlo v slovenske roke in je del našega Narodnega gledališča. Vsek tuje se mora čuditi, da se kaj takega trpi: čudi se morda samo ne tisti ki v, da je lastnik tega ciklopekega zidovja — Nemes in da smo Slovenci napram Nemcem še vedno mnogo obsirnejši kot naspram našim ljudem. Za to velja predpisi stavebnega reda in cestne policije, posestnik zidu in hleva pa uživa, kakor se zdi, posebne predprave. To je bilo opaziti tudi ob sedanjem vstopnem snegu. Od navedenega zidu ni bil sneg odmetan, vsi drugi posestniki Igriške ulice so bili siljeni k temu. In potrebno je bilo, saj je Igriška ulica važna zveza med Kongresnim trgom in Tržaško cesto, kjer je med drugim tobačna tovarna. Ob navedenem zidu mora baje odmetavati sneg mestna občina? A ta ni poskušala niti s plugom! Pa saj to ni v Ljubljani — to je v Emoni!

— V Šostanju je umrl dne 15. t. m. g. Urban Grill, sprevednik južno šolnice v poklju, v višoki starosti 84. let. Bil je obče priljubljen in spoštovan. N. v. m. p.

— Škoda na drevju po gozdih. Škoda masa je polomila mnogo vej in vsehleto splošno se gozdih.

— Spremembe pri okrožnem sodišču v Mariboru. V Mariboru so pri okrožnem sodišču v Mariboru v kratkem in v enem času izvršile večje spremembe. V pokoj stopijo: dvorani svetnika gg. Canjkar, Lovec, viš. sod. svetnik dr. Kronvogel in Morocutti. Začasno prevzame posle predsedstva viš. sod. svet. dr. Toplak, ki prihaja v postev v definitivno nameščenje poleg viš. sod. svet. dr. Zmavca. Posle predstojnika okrajnega sodišča prevzame po odstopu dr. Kronvogla najbrže viš. sod. svet. dr. Peitler. Premestena k okrožnemu sodišču Maribor bosta sod. svet. Peitler in Šmarja in dr. Šernec iz Šostanja.

— Vojaki in vojvodni Mišiča vojašnice so te dni kaj marljivo kidali sneg s telovadnice Sokola I. in zaslužijo za to delo vso pohvalo!

— Pozor pred plazovi — s strehi! Po treh snežnih dneh se je temperatura valed nastopivšega južnega vremena znatno dvignila in omehčala snežno plast. Radi tega so pričeli drčati s streh plazovi na ulice in dobnike. Tu je treba poču previdnosti! Zato: Hodi rajše tik ob zidu hiš ali pa po sredi ceste nego po sredi hodnika, inče ti lopne na hrbet ali glavo kopa snega, da boš v hipu — na tleh!

— Valed lakote in mrasa je te dni poginilo po vrtovih in cestah več ptic — škinkovcev in vrabcev, ki so jih otroci našli in pobirali. Treba bo postaviti več krmilnih hišic in nasipati tudi več srna in pešk.

— Od doma je pobegnila. Dne 12. t. m. je pobegnila od doma 11 letna učenka Milka Hvaler, stanujoča Novi Vodmat št. 60. Dekletce je za svojo starost dovolj razvito in je oblačeno v zelenkasto obleko. Kdor bi kaj vedel o njej, naj sporoči njeno mater!

— Nesreče in nesreče. (Razjarjen bik). Gottwein Ivan, mesarski pomočnik pri Klemencu na Sv. Petru cesti je gnil iz Trzina v Ljubljano bika. Potoma je bil postal nenakrat ves divji in se mu začel zoperstavljati. Valed tega ga je jel Gottwein naganjati, a to je bika še bolj razjezovalo, postal je še bolj divji in se nagnal v Gottweina ter ga z rogovi prav počeno obdelal. (Nesreča pri stroju). Franc Sommer, mizarski pomočnik pri Naglasu je delal pri stroju. Valed lastne ne previdnosti je mu je stroj odtrgal prst leve roke. (Roko si je zlomil). Mitnikemu pazniku Ivanu Puntuhu je spodrsnilo, da je padel in si pri padcu zlomil levo noko. — Karol Košak, zlatar, je šel v mraku domov. Prišel do večnih vrat mu je spodrsnilo, da je padel in si pri padcu zlomil desno roko. — Pokovec Stanko, sin dinarice iz Dobruje se je doma na vasi drsal. Padel je tako nesrečno na drsanci, da si je spahnil desno roko.

— Nesreča v rudniku. Jerovšek Ivan, rudar v Kasmelju je delal v rovu. Ko je pogledal čez neko lukjo, je privozil mimo industrijski vozček in ga pritisnil v glavo tako močno, da mu je strl željst.

— Nesreča. Pri premikanju litografske stroja, v tovarni Lajovic & komp., v Mostah, se je stroj preveč nagnil in padel delavcu Ivan Zdojšku na nogo. Zdrbil mu je nogo nad desnim kolonom. Prepeljali so ga v dež. bolnico.

— Kaj vse krađejo! Dimnikarskemu pomočniku Ivan Robiču je bilo iz veže v Vrhovčevi ulici, ko je ometel dimnik v okraju, ki dosedaj ni bil njegov.

— Baletni večer v Celju, ki bi se imel vršiti 21. t. m., se je moral radi boleznih ga. Poljakove odgoditi.

— Iz čekovnega urada. Projeli smo in pričubujemo: Sužnje se lahko imenujejo ženske pisarniške pomožne moči pri čekovnem uradu v Ljubljani. Uradne ure se začne od 6. zjutraj pa trajajo včasih do 16. zvečer nepretrgoma brez jedi. Kdor ne verjame naj se osebno prepriča pri uradnih v omejenem državnem zavodu v Bethovnovi ulici. Zato se opeša pri teh bog iz državne službe. Posebno zadnji čas si iščejo drugje službe najboljše moči.

— Sprejem v strojno šolo vojne mornarice. Vojno ministrstvo, oddelek za mornarico, razpisuje tečaj za sprejem golencev v strojno šolo vojne mornarice v Glogovcu (Boka Kotorska). Lastnoročno pisane prošnje se morajo poslati (najkasneje do 30. aprila 1922) komandantu stolarske šole ratne mornarice v Zelenici, Boka Kotorska, Dalmacija. Prošnji se morajo priložiti spričevala o državljanstvu, starosti, dosedanjim izobrazbi, uravnosti, dalje dovoljenje staršev oziroma varuha, dokaz, da je prošlec bil najmanj dve leti v železarski obrti, zdravniško spričevalo in spričevalo o samskem stanu. Sprejetih bo do 70 golencev, ki se bodo po dovršenem 18mesečnem tečaju uvrstili v vojno mornarico kot strojniki oziroma elektriki.

— Svarilo. Svarim vsakega gospoda Vladkota Jellineka donar ali karebodi posojavati, ktr podpisani nikakor niso plašniki za njegove dolgove. — Kamnik, dne 18. januarja 1922. — Julij Jellinek, oča. — Josip Jellinek, brat.

Kultura.

— Molièreova proslava na univerzi. V nedeljo za tristoletnico Molièreove smrti je imel v slavnostni dvorani univerze govor g. Tesnière, lektor francoskega jezika. Govornik si je vzel za predmet trojni smeh v Molièreovih delih in je v tem okviru orisal delovanje in vpliv velikega dramatika. Izborna predavanja je nagradilo obilno došlo občinstvo z navdušenim ploskanjem. Med prisilci je bil čl. konzul dr. Beneš in pokrajinski namestnik Hribar s soprogo.

— Predavanje dr. Vebra. Društvo slušateljev filoz. fakultete priredi na univerzi v zbornici javno predavanje v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 11. Prada g. prof. France Vebra: Resnica in spoznavanje. Platonov, Tomažev in Kantov pojem resnice.

— Glasbeno - recitacijski večeri v spomin Ivana Cankarja v Primorju, ki jih je priredil pripravljalni odbor društva kulturnih delavcev, so uspešni prav dobro. Zaključek je bil 8. t. m. v Cerknem. Prva dva večera sta bila pri Sv. Luciji in v Ajdovščini. Višek je bil dosežen v Škedinju. Tako je bil zanešen med ljudstvo smisel za Cankarjeva dela. Gmoten uspeh je bil velik, tako da se je odboru za Cankarjev spomenik poslalo nekaj nad 13.000 jugosl. kron in oddalo 200 lir zasebni ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Trstu.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Petek, 20. jan. zaprto.
Sobota, 21. jan.: Revizor. B.
Nedelja, 22. jan. popoldne ob 3. uri Petarčkove poslednje sanje. Izven.
Nedelja, 22. jan. zvečer ob 8. uri: Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Izv.
Ponedeljek, 23. jan.: Revizor. E.
Torek, 24. jan.: zaprto.

Opera.

Petek, 20. jan.: Labodje jezero. B.
Sobota, 21. jan.: Trubadur. E.
Nedelja, 22. jan.: Tosca. Izven.
Ponedeljek, 23. jan.: zaprto.
Torek, 24. jan.: Trubadur. C.

Sokolstvo.

— Občni zbor Sokola II. v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob 9. uri popoldne v telovadnici na realni, na kar ponovno opozarjamo članstvo s pozivom na polnoštevilno udeležbo. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Spored običajen. Osebnih vabil se ne bo razpošiljalo.

— Pododsek Sokola v Guštanju se Prevalje ima svoj prvi redni letni seštanek članstva v nedeljo dne 22. januarja t. l. ob pol 10. popoldne v gostilni pri Lahovniku. Ker bo sestanek važen z ozirom na nadaljni razvoj Sokolstva v Prevaljah, vabimo in pozivamo vse članstvo, da se sestanka udeležijo gotovo in točno! Vabimo pa tudi prijatelje in pospešitelje Sokolstva za ta dan k obilni udeležbi. — Odbor.

— Sokol v Šiški priredi v soboto ob 20. predavanje o sokolski organizaciji. Dostop od 18. leta naprej. Zdravo! Odbor.

— Sokol v Šiški priredi v nedeljo, 29. januarja ob 13. svoj redni občni zbor. Zdravo! Odbor.

— Tel. društvo »Sokol« v St. Jernelu na Dolenskem ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 29. t. m. ob 2. popoldne v gostilni brata A. Šebela. Zdravo!

— Sokol v Ljutomeru ima svoj XV. občni zbor v nedeljo, dne 22. prosinca 1922 ob 14. v telovadnici meščanske šole. Na dnevnem redu so: a) poročilo društvenih funkcionarjev, b) volitev novega odbora, c) slučajnosti. Zdravo!

Turistika in sport.

— Smuški tečaj v Ljubljani. Prvi pouk »za Brezamec« v soboto dne 21. t. m. popoldne ob 14.30 do 17. ure.

— I. veliki smučarski izlet na Gradišče 706 m nad Višnjo goro se bo vršil v nedeljo dne 22. t. m. Odhod z jutranjim vlakom z glavne kolodvoru ob 6.34 zjutraj v Višnjo goro, odhod skupno čez Vrh na Gradišče (45 min.). Prekrasen, obširen smučski svet z divno alpsko panoramo. Teren lahek. Vabimo vse smučarje, dame in gospode, novince kot staro garčo, da se polnoštevilno udeležijo tega letošnjega prvega velikega smučskega zbora, da se spoznajo in dogovorimo glede nadaljnjih smučarskih prireditvev. — Po zboru: Odhod »Stare garde« na trening proti Kucelju, 748 m, na Gradišču pa vezbanje novincev (prve elementarne vaje). — Provijant za opoldan vsak seboj! Ob 17.30 povratek v Višnjo goro (ter eventualno večerja) in s vlakom v Ljubljano. Odhod 20.20.

— Zimski trening S. K. Mrtice. Trening v Nušakovci jahalnici v Trnovem je razdeljen sledeče: torek in četrtek (v »Sportu« je nomenotoma objavljeno petek) točno ob 1/19. nogomet, sobota atletika in ženski odsek, v nedeljo ob 15. uri naraščaj. — Opozorja se zlasti igralce tekmovalnih moštev, da se je treba z ozirom na bližnje tekme redno udeleževati vseh nozometnih treningov.

Društvene vesti.

— Čevljarica zadruga za Ljubljano in okolice vabi gg. žlane na sestanek, ki se vrši v nedeljo, 22. t. m. točno ob 10. dop. v gostilni g. Mraka na Rimski cesti št. 4. V zadevi meznega gibanja pomočnikov je sestanek zelo važen in za vse obvezan.

Najnovejša poročila.

OBRTNO ŠOLSTVO V NAŠI DRŽAVI.

— Beograd, 20. januarja. (Izv.) Ministrstvo prosvete je izdelalo statistiko o stanju obrtnega šolstva v naši državi. V vsej državi je 260 obrtnih šol z 32.502 učencama. V Srbiji je 92 obrtnih šol z 12.300 učenci, v Vojvodini 52 šol z 9292 učenci, na Hrvatskem 48 šol z 5200 učenci, v Sloveniji 42 šol s 3600 učenci, v Rusni in Hercegovini 14 šol in 1260 učencev, v Dalmaciji 3 šol 400 učencev in v Črnigori 4 šole in 250 učencev.

POINCARE IN NEMCIJA.

— Pariz, 20. januarja. (Izv.) Ministri predsednik Poincaré je večeraj obiskal nemškega poslanika. Kratko mu je objavil, da zahteva njegova vlada v imenu Francije popolno izpolnitev versailske mirovne pogodbe. Francija ne more privoliti v znižanje reparacijske svote, k večjemu je pripravljena k podaljšanju plačilnega roka.

AVSTRIJSKA KRIZA IN DOGOVOR V LANI.

— Dunaj, 20. januarja. (Izv.) Odslek za zunanje stvari je pričel večeraj generalno debato o ratifikaciji dogovora v Lani. Zvezni kancelar dr. Schober je imel obširnejši ekspro o važnosti tega dogovora. Gotovi pomisleki glede škodljivosti tega dogovora za nemški narod so neutemeljeni. Glavni rezultat tega dogovora je politično zblizanje obeh držav in kot posledica sistematična sestava gospodarskih odnosov med obeh državama. Velenec dr. Dinghofer je dogovor kritiziral in izjavil, da se Velenec izgovarja na zaupanje v zveznega kancelarja, vled česar zahtevalo njegovo demisijo. Grof Czernin se je v splošnem izjavil sporazumno z vsebino dogovora.

— Praga, 20. januarja. (Izv.) Ministri predsednik dr. Beneš je v senatnem odseku za zunanje zadeve izjavil, da se ne izvede nikake izpremembe v dogovoru z Avstrijo. Obe vladi sta glede izvršitve pogodbe složni.

AVSTRILSKO POSOJLO V ČEŠKOSLOVAŠKI.

— Dunaj, 20. januarja. (Izv.) V finančnem ministrstvu je določena posebna delegacija, ki odputuje v kratkem v Prago, da vodi podrobna pregledanja glede najetja posojila v Češkoslovaški.

Zdravstvo.

— Kožno vnetje, povzročeno po vžigalnih škatljicah. Zadnji tri mesece se pojavljajo v Ljubljani, pa tudi na deželi, pogostoma kožna obolenja, ki povzročajo pri bolnikih, moških kadilcih, vled svojih, vsaki terapiji upratičih se pojavov, velike ne prijetnosti. Večinoma se pojavi na stegnu, na mestu, odgovarjajočem hladnemu žepu, kožno vnetje, ki se čisto razširi tudi po rokah in obrazu. Vnetje je zvezano z zelo močnim srbenjem, koža se lušči, zlasti pri vnetju v obrazu, trepalnice začnejo, koža v kotu trepalnic razpoka, vname se očesna veznica. V posameh slučajih se kožno vnetje pojavi najprej na mestu, odgovarjajočem žepu v tolovniku. Vsako zdravljenje ima samo začasn uspeh, dokler se ne najde in odstrani pravi vzrok bolezni, in bolezen se vleče skozi mesece, kar spravi bolnika v nevarnost do obupa. V bolnikovem žepu, ki odgovarja mestu prvoznega vnetja, se najde vedno vžigalica škatljica, ki povzroča to kožno vnetje. Enaka kožna vnetja so opazovali v zadnjem času pogostoma v Braclavi in drugih krajih Nemčije ter nordiskih deželah. Bolezen so povzročili v Nemčiji je izdelki neke šlezijske tovarne; vzrok je phosphoresquisulfid, ki se je med vojno in po vojni kratak čas rabil radi pomanjkanja rdečega fosforja v 1 1/2 % za vžigalno ploščico na škatljici (Streichholzschachtelmatitis). Pri nekaterih, ki so disponiranih oseb, povzroči stalno nošenje teh škatljic v žepu kožno vnetje in odgovarjajočem mestu. Po odstranjenju teh škatljic kožno vnetje kmalu ozdravi. Pri poizkusu, ki se je napravil pri obolenem na ta način, da sta se mu za 24 ur navezali na zdravo kožo vžigalni ploščici dveh različnih škatljic, je dr. Fr. Vira n. t. asistent dermatolog. oddelka Splošne bolnice v Ljubljani, dognal, da povzroča vnetje je fabrikat tvornice vžigalic v Osejku, ki torej najbrže rabl zgoraj omenjeni fosforov preparat. Umestno bi bilo, da se vporaba tega preparata pri izdelavi vžigalnih škatljic prepove.

— Bakteriološki zavod v Zagrebu. Vlada je kupila od zagrebskega kapitala večji kompleks na zelenem bregu, kjer se bo pričelo spomladi graditi poslopje novega bakteriološkega zavoda.

VELIKA TATVINA NA DONAVSKEM PARNIKU.

— Dunaj, 18. jan. (Izv.) Včeraj na vse zgodaj so dunajski kriminalni organi aretirali vse moštvo in kapetana nekega podonavskega parnika, ki je bil zasidran v dunavskem kanalu v Pratu. Vsi so bili osumljeni velikanske tatvine raznega kolonijalnega in tekstilnega blaga. Pred dnevi je neka dunajska banka na ta

HABSBURŽANI NE DAJO MIRU.

— Monakovo, 20. januarja. (Izv.) »Münchner Neueste Nachrichten« javljajo iz Berlina, da so dobili organizacijski statut in pogodbo, sklenjeno med Habsburžani in Wittelsbachovci. Po tej pogodbi naj bi tvorile Bavarska, Tirolska, Predaleška, Solnograška in Oornje Avstrijska skupno državo pod vlado Wittelsbachovcev. Habsburžani pa naj bi prevzeli vlado na Madžarskem. Razupita tajna vojaška organizacija »Orgesch« je baje organizirala 250.000 mož močno vojsko.

Zita.

— Praga, 20. januarja. (Izv.) V seji odseka za zunanje zadeve je ministri predsednik dr. Beneš izjavil, da je mala antanta glede bivanja Zite v Švicarski ukrenila vse potrebne korake in odredila primerna sredstva za morebitne eventualnosti. Ne more priti ničesar nepričakovanega.

— Pariz, 20. januarja. (Izv.) Karkor javlja »Westminster Gazette« skuša Zita pri švicarski vladi izposlovati dovoljenje za 3-4 mesečno bivanje v Švici, ker je v blagoslovljenem stanju. Nasprotno pa javlja druga vest iz Curiha, da se Zita 25. t. m. povrne nazaj v Madeiro. Potuje skozi Pariz.

DRZEN POIZKUS TATVINE.

— Dunaj, 20. januarja. (Izv.) V tretjem okraju je skušal poštni uradnik Karel Simulka iz poštnega voza odnesti denarno vrečo, v kateri je bilo 4 1/2 milijona kron. Tatvino je opazila neka poštna uradnica, ki je uradnika takoj prišla. Izročili so ga policiji.

MEDNARODNA DRUŽBA PONAREJALCEV ČEKOV.

Člani tudi v Zagrebu.

Dunaj, 20. jan. (Izv.)

Dunajsko policijsko ravnateljstvo poroča, da je bil v Zenevi aretirani Miha Horvat, vodja družbe ponarejalcev ameriških in francoskih čekov. Tudi so ponarejali v velikih množinah češki in jugoslovenski denar. V Budimpešti je bil aretirani član te družbe Geza Weiss in pa znana za grobiška varietna plesalka baronica Margit Endé. Pri vseh so našli velike vsote denarja. Oškodovane so zlasti dunajske banke. Škoda znaša mnogo milijonov.

parnik naložila to blago, da ga odpotuje beogradskim trgovcem. Parnik je v resnici v Beogradu izločil vse zaboje blaga. Pozneje pa so trgovci konstatirali, da je iz zabojev izginilo za 12 milijonov kron raznega tekstilnega in kolonijalnega blaga. Ker je parnik bil že odplul proti Dunaju nazaj, so o stvari obvestili dunajske varnostne organe.

Neodrešena domovina.

— V Mavrinjah na Krasi so se skončale občinske volitve nepopolno. Ustavila se je bila neka čudna zveza med nekaterimi domačini omahljivi, socialisti in Italijani. Zadnji tremotek je bilo v volilni imenik vpisanih še nekaj tujecev. Tako se je zgodil škandal, da je dobila večina protinarodna zveza.

— V Sežani so nastopile pri občinskih volitvah tri stranke: narodna, komunistična in uradniška. Po volilnem gibanju se je dalo soditi, da bo imela narodna stranka lepo večino. V soboto zvečer pa se je kar nenadoma pojavila tretja lista, takozvana uradniška, ki povsem odgovarja željam civilnega komisarja. Mislijo se je, da je to stranka za šabo. Ali izid je bil preesetljiv. Uradniška stranka je dobila 169 glasov, komunistična 83 in narodna stranka 65. Kako je to mogoče, so ugibali in še ugibajo ljudje. Glasovanje je šlo mirno izpod rok. Štetje glasov se je izvršilo šele drugi dan! Za župana predlaga večina notarja Rumerja. Sežanski škandal si bo treba podrobneje ogledati s vseh strani.

Borze.

— Zagreb, 20. januarja. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 57.—, 57.75, Pariz 24.25, 24.40, London 1258.—, 1260.—, Berlin 154.—, 156.—, Dunaj 3.68, 3.75, Praga 513.—, 520.—, Italija 13.—, 13.10, Bukarešta 218.—, 225.—, Newyork (ček) 296.—, 297.—, Budimpešta 44.50, 45.—, Valute: dolar 294.50, marka 157.—, napoleon 1030.—, avstr. krona —, 4.50, čl. krona —, 515.—, rublij 23.—, 26.—.

— Curih, 19. januarja. Zagreb 1.799, Dunaj 0.169, Praga 8.701, Milan 22.426, Pariz 42.151, London 21.729, Newyork 5.1475.

— Trst, 19. januarja. Zagreb 7.96, Berlin 12.25, Praga 39.—, Pariz 187.75, London 97.—, Newyork 22.80, Curih 445.—.

— Praga, 19. januarja. Zagreb 19.78, Dunaj 0.78, Berlin 31.—, London 249.25, Newyork 59.125, Curih 11.45.

— Dunaj, 19. januarja. Zagreb 2675.—, Berlin 4378.—, Praga 13.900.—, Milano 34.800.—, London 34.800.—, Newyork 8035.—, Curih 186.000.—.

Dopisi.

— Prave sanje. Iz Celja nam pišejo: Te dni so stali na trgu pred kolo dvorom trije celjski veljaki ter se razgovarjali o političnem položaju. Med njimi je bil tudi znani dr. Fritz Zangger ki nosi zvonec med preostanki celjskih namškutarjev. Ta si je veselo mel roke in glasno govoril, da je položaj za Nemce nadvse razveseljujiv in da ni daleč več čas, ko bo v Celju zopet prišla do veljave črna - rdečozlata zastava. Prepustimo dru Zanggerju to detinsko veselje, povemo mu pa obenem na uho, da je bilo celjsko nemstvo ob prevratu 1918. za večno pokopano in da so takrat namškutarstvu na grob zagrmeli kakor nekoč zadnje, mu celjskemu grofu besede: »Daues nemško Celje in nikdar več!«

— Strašne slike iz Prekmurja. Ko so nepoučeni čitali naše zadnje priobčene črtice iz Prekmurja, kjer pisec omenja tudi posurovelost v spolnem življenju, niso mogli verjeti, da je moralno življenje v Prekmurju na tako nizki stopnji. Kakor nalašč v potrdilo našemu poročilu, je okrogno sodišče v Mariboru te dni razpravljalo o še bolj žalostnem slučaju. K nekemu zdravniku v Murski Soboti je pripeljal stari

54 letni Matija Hartan iz Kroga svojo 30 letno hčer s prodajo naj jo prebije, češ da ima dušno bolezen. Zdravniku ni bilo treba se dolgo mučiti s dijagnozo. Čim jo je dobro preglejal, je takoj opazil, da je že v visoko blagoslovljenem stanju. Kdo je oče? Tudi odgovor na to vprašanje je stal blizu. Obsojena sta: oče na dva meseca, hči na en mesec ječe. In to je v kratkem času že drugi tak slučaj.

Izpred sodišča.

— Tožba proti knezu Auerpergu. Praški »Pondělek« poroča: Pri okrognem sodišču v Zbirovu je vložila trdnica Simon Hoffman v Plzinu proti bivšemu knezu Auerpergu in bivšemu grofu Wurmbrandtu, katerih bivališče je neznan, tožbo za priznanje lastninske pravice na mineralno podjetje v Kamenci in na vsa posestva, ki k temu pripadajo.

Darila.

— Za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški je poslal g. odvetnik dr. Oton Fetič iz neke obravnave 1000 K. Iskrena hvala. — Odbor.

— Deželnemu muzeju v Ljubljani je podaril gospod Ivan Bahovec,

trgovca in veloposestnik 4 divje vepre in sicer: velikega starega samca, težkega nad 180 kg, manjšega 10 mesecev starega ter dva 3 do 4 tedne stara mladiča. Prva dva je ustrlil g. Ivan Bahovec sam na svojem posestvu Perdež pri Novem mestu, mladiča pa istotam njegov lovski čuvaj g. Ludovik Smrekar. Ta lepi dar izpopolnjuje zoološke zbirke domačega muzeja in bo zainteresirana javnost hvaležna g. Bahovcu, da ji je dal svoj svoj lovski plen trajno na razpolago v poduk in veselje udelež se mladina. Zeleti je, da bi našel velikodušni čim g. darovatelja mnogo odnosa v lovskih krogih.

Raznoletosti.

* Nagrada za čednost v Parizu. Neka stara bogata ženska v Parizu je zapustila francoski akademiji svoje premoženje ter določila, da se mora od tega denarja podeliti vsako leto večja vsota lepi mladi deklici, ki prezira na nečastni način pridobljeno razkošje in živi raje v skromnih razmerah od dela svojih rok. Mora pa biti lepa in siromašna. Dokazati mora, da je dala prednost siromaštvu in nedolžnosti in da se je odrekla razkošnemu življenju, ki bi ga mogla živeti z žrtvovanjem svojega dobrega glasu.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“,

Polzvedba.

— Išče se Anton Benedek, mešar iz Tolmina. Kdor ve, kje se nahaja, se prosí naj sporoči Antonu Benedek, Tolmin št. 11, Venezia Giulia, Italija.

Kaj je Elsnfeld — to se zna! Lekarnar Feller — Stabica.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podražaj.

Poslano.*

Ljubljanska občina je bila pod vodstvom bivših vrlih zg. županov, ki so se imeli boriti z najhujšim nasprotnikom »Dunajem«, po pravici povedano, vzor marsikateri drugi občini.

Pa čujmo! Prav sedaj, ko smo svobodni, vlada na ljubljanskem magistratu ne-

čuvstvo razmerje med zakonodajnimi oblastnjami in med njim podrejenimi uradi. Dokaz temu je en slučaj: Kako vpoštevata ljubljanski župan g. dr. Perič in njegov referent ukrepe višjih instanc.

Kakor je tukajšnjim hišnim posestnikom že znano, je ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, razdelilo s prvim januarjem 1922 Ljubljano na 10 dimnikarskih okrajev in je bila tozadevna naredba od strani mestnega magistrata dne 5. januarja t. l. na običajni način razglašena.

K sredi pa je dobil g. referent poslovođio neke tukajšnje trdke in mu dal navodila, kako naj dela nered in spravi med hišne posestnike in dimnikarje nezadovoljnost.

Kljub temu pa smo mnenja, da se bo moral tudi g. župan z referentom vred vsaj do preklica pokoriti naredbi ministrstva trgovine in industrije, ker sicer odkrito lahko rečemo, da ne potrebujemo nobenih višjih obrtnih oblasti za reklamo.

Na eventuelno željo so verodostojni dokazi vsakomur vedno na razpolago.

Deželna zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Otvoritev trgovine!

Sl. občinstvu Sp. Šiške vljudo naznanjam, da sem otvoril z današnjim dnem trgovino z mešanim blagom v Sp. Šiški, Kavčeva c. 94. Za obilen obisk se priporočam.

Andrej Bellč, Sp. Šiška 94.

Drva

Imam na prodaj približno 150 m³. Kdor želi kupiti drva, bukova, naj se obrne na lastnika Ivan Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru. 370

Iščem

trgovskega pomočnika in sicer prvovrstno moč v manufakturni. Prednost imajo moči, izučene pred vojsko, z dobriimi spricvali. Ludovik Kuharič, Ormož 479

Izurjen čevljar

Išče mesta kot prirezovalca ali poslovođio, najraje v kakem večjem obratu. Cenjene ponudbe na »prirezovalca« poštno ležeče glavna pošta Ljubljana. 483

Potnik

v Sloveniji in delu Hrvatskega dobro vpeljan ter je več let potoval in na trgovskem polju vseskozi izvežban, želi svoje sedanje mesto premeniti. Naslov pove upravi Slov. Naroda. 470

Kompanjonka.

Trgovsko naobrazena gospodična se želi pridružiti kot kompanjonka k dobro vpeljani trgovini katere koli si bodi stroke s ca. 150.000 kronami. Dopisi pod »Venera 416« na upravo Sloven. Naroda. 416

Blaga in

dobro ohranjena »Wertheim« št. 3.

Dynamo

za ca. 60 luči.

Transmisija kompletna

ca. 55—65 mm v premeru dolga 6 m z 1 glavno jermenico in 2 stranskima jermenicama ali brez, z zraven spadajočimi stenskim konzolami z ležišči (Ringschmierlager). se kupi takoj.

Obratiti se je naravnost na Dolničar & Richter, Ljubljana, Večarski pot št. 1.

Vreč

se prodaja istotam ca 1000 dobro ohranjenih jutastih.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, pisalna miza in omara za knjige se kupi. Ponudbe pod »inženir 497« na upravništvo Slov. Naroda. 497

Knjigovodkinja

samostojna, zmožna vseh pisarniških del za podjetje na deželi. se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove An. zav. Drago Beseljak & drug. Ljubljana, Sodna ulica 5. 440

Iščem mesta

kot skladiščnik mešane stroke pri kakem večjem podjetju. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 443

1000 K

listemu, kateri mi preskrbi malo trgovino v najem s stanovanjem in kuhinjo kje na prometnem kraju. Ponudbe na Ivo Ušeničnik, pošto ležeče Skofja loka. 348

Išče se samostojna prodajalka

zmožna modne trgovine na tukajšnjem trgu. Ponudbe s sliko na upravništvo Slov. Nar. pod »Modna 301«. Glavni pogoji so: samostojno in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisavi poleg nemškega jezika. Vstop takoj.

Tvorničko skladišče papira

nudja uz najjeftinije očiene: nesatirani veli-kost 58/84 i

Novinski papir

63x95, srednje fini satirirani veli-

Tiskovni papir

u četiri boje veli-kost 63x95,

Kuler papir

u rolama,

Omotni papir

u arcima,

Ljepenka,

Listovni papir,

Papirnatate vrečice,

Pisači pribor, kao i sve ostale vrste papira:

ST. KUGLI, (L. Miller) Zagreb.

Proda se

kompletna jedilna soba po ugodni ceni. Ogleda se Aleksandrova cesta 16 cent. levo. 502

Proda se

omara za obleke, umivalnik, nečna omara. Vpraša se lahko vsak dan od 6. naprej, soboto, nedeljo in sredo od 2. naprej. Celovska cesta 66, I. nadst. desno, zadnja vrata. 493

Več vagonov hrastovih tramov

(bordonalov), pred štiri leti tesanih, napol suhih, debelina od 32/32 cm do 65/65 cm, dolžina od 5 m do 16 metrov proda Ferd. Tomazin, Šmartno pri Litiji. 490

Mladenč

volske vrste, vajen pisarniških del, išče primerno službo. Zmožen slovenskega, nemškega ter srbo-hrvatskega jezika v govoru in pisavi (cirilica). Ponudbe pod »Vesten 503« na upravo Slov. Naroda. 503

Potrebuem

nekaj milijonov bukovih železnih prugov za dobavo do konca leta 1922. Reflektanti naj stavijo svoje ponudbe ozir. vprašanja pod »H. G. 505« na upravo Slov. Naroda. 505

Inteligentna gospa

dobra gospodinja, srednje starosti, išče mesto gospodinjice v boljši hiši. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 705

Provizliškega

potnika za

Slovenijo

za možko in žensko perilo ter za deške obleke in predpasnike išče prvovrstne domače podjetje. Ponudbe z referencami in sliko na: »Zora«, konfekcijska industrija, Kula, Bačka. 504

Knjigovodja

popolnoma samostalen, izvežban bilancisti, po možnosti verziran v žitarski stroki, se išče. Reflektira se le na prvovrstno moč z dobrimi referencami. Ponudbe z navedbo zahtevane plače naj se vpošljejo na naslov Vinko Majdič i drugovi, Beograd, Simina 15. 507

Na prodaj

je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane, večje posestvo, obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslopja in nekaj vrta. V njem se nahaja vinska in specijalska trgovina. Pogoj ugodni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 486

Prvovrstni sodarji se takoj sprejmejo.

Zagrebačka tvornica bačava d. d., Zagreb.

Diamalt

Pozor, pekarji! »DIAMALT« tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj - Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo Edvard Dužanec, Zagreb, Skladnišče Strossmayerova ul. 10. 8101

Potnega uradnika,

če mogoče s tehničkim znanjem, dobrimi izkušnjami pri nabiranju odjemalcev na domačem kraju ter na deželi išče odlična delniška družba. Samo dostojni, reprezentativni gospodje pridejo v poštev. Prednost imajo gospodje z inozemskimi izkušnjami. Pismene ponudbe z navedbo referenc pod »Spreten« II. c. - 6 na Interklam d. d., Zagreb, Jurjevska ulica 31. 368

Pozor, lovci!

Kupujem po najvišji ceni sledeče kože:

Lisčje	K 400—500
Kune slatice	K 2000—3000
Kune belice	K 1800—2500
Dihurja	K 100—180
Divje zajee	K 30—40
Jazbeca	K 70—120

Fran Šmalc,

trgovina s klobuki, Ljubljana. Mestni trg št. 24.

Vžigalice

znamke »MIKADO«, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic

d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte!

36

Zahtevajte oferte!

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjava, da sva bila po mestnem stanovanjskem uradu prisiljena izprazniti najine dose danje trgovske lokale na Gosposvetski cesti šte. 10

v lastno hišo, Dunajska c. 11 poleg Figovca

preje Agnola, ne da bi imela čas prostore potrebno preurediti. Priporočava se za nadaljno naklonjenost ter znamenjava z odličnim spoštovanjem

ZALTA & ŽILIČ

trgovina z železnino v Ljubljani.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih brv ter lakov.

Centrale: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzojavi: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleškarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to sroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. linoleum lak za pode. »MERAKL«. Emailni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Zahvala.

Vsem, ki ste izkazali blagopokojniku gospodu

Karolu Šavniku

poslednjo čast, nam pa toliko ganljivega sožalja, se toplo zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni kranjskemu prebivalstvu, v prvi vrsti gospodu županu Pircu, od čigar mnogobrojnih dokazov pieteto nam ostane zlasti njegov izbrani in srčni nagrobni govor v trajnem spominu, Narodni čitalnici za mile nagrobnice, Gasilnem in reševalnemu društvu za častno stražo, Sokolu, vsem drugim društvom in deputacijam, šolam, okoličanom, prav iskreno pa tudi odličnim udeležnikom in dragim prijateljem iz Ljubljane in od drugod.

V Kranju, dne 18. januarja 1922.

Zahvaljoči ostali.

V neizmerni srčni boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem prežalostno vest, da je naš predobri oče odnosno soprog, brat, stric, tast, gospod

Alojzij Minatti

trgovca in posestnika na Igu

v sredo, 18. t. m. ob 1/2 15. po dolgi mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb draga se vrši dne 20. t. m. ob 15. popoldne na Igu na tomo-žnje pokopališče.

Ig - Ljubljana, dne 19. prosinca 1922.

Zahvaljoči rodbine: Minatti, Govekar, Kržan, Lampret.

Naš dolgoletni in priljubljeni gospod

BELA MAX

komercialni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe

je včeraj dne 18. t. m. ob 9. uri zvečer, po dolgotrajni mučni bolezni nenadoma preminul.

Izvrstnemu, nepozabnemu tovarišu, oziroma predobremu predstojniku ohranimo blag in trajen spomin!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1922.

Uradništvo Trboveljske premogokopne družbe.

Upravni svet in ravnateljstvo Prometnega zavoda za premog d. d. v Ljubljani naznanja tužno vest, da je dne 18. t. m. ob 9. uri zvečer, po dolgotrajni mučni bolezni nenadoma umrl njegov velezaslužni upravni svetnik, gospod

BELA MAX

Truplo blagopokojnega se prepelje dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne iz Leonišča na glavni kolodvor in od tam na Dunaj.

Blagopokojnika priporočamo v blag spomin!

V LJUBLJANI, 19. januarja 1922.

Uradništvo Prometnega zavoda za premog naznanja tužno vest, da nam je naš dobri in priljubljeni gospod upravni svetnik

BELA MAX

dne 18. t. m. svečer prerano umrl.

Ohranimo ga v trajnem, blagem spominu!

V LJUBLJANI, dne 19. januarja 1922.

Upravni svet in ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe javlja tužno vest, da je po dolgi, težki bolezni nenadoma preminul za družbo velezaslužni komercialni ravnatelj, gospod

BELA MAX

dne 18. t. m. ob 9. uri zvečer.

Truplo blagopokojnika se prepelje dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne iz Leonišča na glavni kolodvor in od tod na Dunaj.

Blag mu spomin!

V LJUBLJANI, dne 19. januarja 1922.